

CHANGE FÖRÄNDRING

HAVRE
MAGASINET

Länskonsthall Boden

Konsthallschef

Cornelius Stiefenhofer

Intendent och Konstpedagogisk Ledare

Ingela Ögren Weinmar

Koordinator Publika Avdelningen

Viveka Vivan Engholm

Konstpedagog

Eva-Lena Kurkkio och Anette Carlsson

Besöksvärd

Sofia Johansson och Josefin Tingvall

Tekniker

Olof Larson, Carlos Segovia och Jan Weinmar

Ekonomi

Gertrud Backman

Redex, Birgitte Hedman

Texter 3X Eriksson

Göran Gavelin

Översättning

Elex, Pajala

Katalogtryck

Luleå Grafiska

Katalogtryck

Luleå Grafiska

Stort tack till

Anita Eriksson

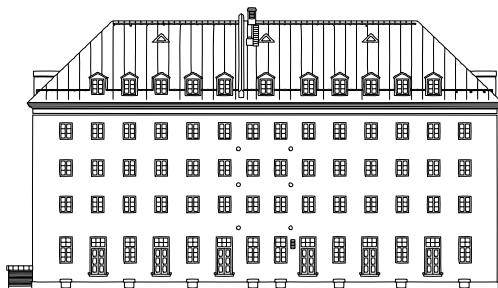
Region Norrbotten

Länsstyrelsen i Norrbotten

Johan Hult

Elever och personal vid Fria Emilia år 8

Brönjaskolans elever år 8 med personal

Huvudfinansierare:

Arkitekten Erik Josephson är arkitekten bakom Havremagasinet som stod färdigt 1911–12. I byggnaden förvarade krigsmakten foder till militärens hästar fram till 1950.

Huset är en av Bodens största byggnader med en konstruktion i sten och trä i sex våningar på sammanlagt 3600 m² som bärs upp av totalt 288 träpelare.

Sedan 2010 har huset utvecklats till att bli en av Sveriges främsta konsthallar för samtidskonst. Här visas utställningar med lokal kulturhistorisk förankring, tillsammans med nordisk och internationell samtidskonst.

Havremagasinet permanentades som länskonsthall 2014 och finansieras huvudsakligen av Region Norrbottens och Bodens kommun. Bakom idén och verksamheten står föreningen Havremagasinet Art Management Group.

Havremagasinet (The Granary), completed in 1911–12, was designed by architect Erik Josephson. Until 1950, the army stored fodder in the building for cavalry horses. The building is one of the largest in Boden, a six-storey structure in stone and wood with a total floor space of 3600 m², supported by 288 wooden pillars.

Since 2010 the house has developed into one of Sweden's leading contemporary art galleries. The exhibitions feature local cultural history, together with Nordic and international contemporary art.

Havremagasinet was designated as regional center for contemporary art in 2014 and is mainly funded by Region Norrbotten and Boden Municipality. The concept and operations are managed by the association Havremagasinet Art Management Group.

CHANGE FÖRÄNDRING

6 JUNI – 1 DECEMBER 2019

ÖPPETTIDER/OPENING HOURS

ONSDAG/WEDNESDAY: 12–16

TORSDAG/THURSDAY: 12–20

FREDAG/FRIDAY: 12–16

LÖRDAG/SATURDAY: 12–16

SÖNDAG/SUNDAY: 12–16

GUIDAD VISNING/GUIDED TOUR ONSDAG–SÖNDAG KL. 13

FÖRÄNDRING

Klimatet förändras, med oförutsägbara konsekvenser. Och när klimatet förändras måste vi förändras. Som individer, som samhälle, som global ekonomi. Vissa tycker att den nuvarande ekonomiska modellen inte håller för 7 miljarder människor på vår planet. Vad sägs om 7 miljarder människor som vill ha en bil, som vill resa med flyg, äga ett hus, äta kött två gånger i veckan, åka till exotiska turistmål och vart och vartannat år skaffa ny telefon, ny TV och en ny garderob...

Till denna utställning har Havremagasinet bjudit in konstnärer från norra Europa för att belysa några av de här globala utmaningarna och ge ett regionalt perspektiv inbäddat i en lokal kontext. De konstnärliga positionerna gör att vi kan formulera våra egna visioner för framtiden och bjuder in till att tänka vidare på hur vi som art behöver agera, behöver ändra på oss; för att kunna bevara denna unika plats i rymdens oändlighet.

Konstnärssduon **Bigert & Bergström** undersöker frågor om och följderna av geoteknik – kan teknik vara svaret på skador på klimatsystemet som orsakats av just teknik, eller är skadorna redan oundvikliga? Vem ska ta ansvar för eventuellt önskade resultat av ett klimatsystem som manipulerats? **Kjetil Berge** och **Jason Havneraas** bidrar till reflektionerna över de grundläggande förändringar som vi som individer, som nationalsamhällen och som globalt samhälle, står inför som omfattar kollektiva åtgärder. Hur kan vi få grepp om klimatförändringarna om vi ska tänka i global skala? Vore det inte mycket lättare att känna och uppleva direkt via våra egna kroppar? Konstnärssduon **Gideonsson/Londré** ser vår uppfattning av klimatförändringarna som något externt ur en annan synvinkel genom att placera den mänskliga kroppen, sina egna kroppar, i centrum av all observation av mikroklimat, protektivitet och inskränkning. **Ninna Berger** ger sig in i den apokalyptiska dimensionen av klimatförändringar, hänger sig åt essensen i hoten vi står inför och föreställer sig konsekvenserna för individen. Behöver vi hitta nya system för en gemensam etik som gäller universellt och som alla följer? Eller är människans antagande att spiritualitet kommer att lösa utmaningen en

falsk slutsats? Kan förändring verkligen ske genom att läsa, teoretisera, prata? **Emilija Škarnulytė** dyker ner i den mytologiska sfären i ett försök att ge ett perspektiv som täcker hela jordklotet genom världshaven i form av en sjöjungfru, som det alla mest avancerade havslevande däggdjuret. Är förlusten av vårt band till naturen i vår tekniktunga civilisation ansvarig för vår aggressiva exploatering av planeten? **Anders Sunna** tar tydlig ställning mot den skada vi åsamkar vår miljö och hur globala strukturer exploaterar lokala samhällen och deras resurser. Han vidhåller den viktiga frågan om vad vi kan lära oss av kulturer som har skapat och upprätthållit värderingar med pre-kapitalistiskt tänkande. **Mattias Käll** bearbetar sin egen oro över vår överkonsumtion och normaliserande förhållande till den. I sin gestaltning sätter **Käll** resterna av vårt vardagsliv i centrum genom att samla ihop sin familjs plastavfall under ett år. En skulptur av **Käll** är placerad vid länskonsthallens entré, tillsammans med en fotografisk serie i hissen.

Heikki Willamos arbete inbegriper en djupdykning i djurarter som har gjort Finland till sitt nya hem. Hans fotografier förstärker mycket oroande, men samtidigt diskreta, förändringar i lokala ekosystem genom introducerade arter. **Hanna Ljungboms** undersökning av Kebnekaise är en inblick i det som är allra svårast att greppa, men samtidigt den allra viktigaste dimensionen när man reflekterar över förändring, nämligen tid.

Eftersom detta ämne är så angeläget beslöt vi oss för att förlänga utställningsperioden till långt in på hösten. Vi fokuserar på ett rikt och mångfacetterat offentligt program under hösten, med utställningen som en grund för diskussion och inspirerande utgångspunkt för nya tankar. Det öppnar också en möjlighet för de medverkande konstnärerna att arbeta med temperaturväxlingar inom utställningen, eftersom de tre översta våningarna på Havremagasinet inte är uppvärmda. Från september till november kommer vi att arrangera vetenskapliga föreläsningar, konstnärssamtal, uppträdanden, offentliga diskussioner och ett intensivt pedagogiskt program. Vi hoppas att denna utställning kan bidra till en mer komplex, mer grundläggande offentlig diskussion om de utmaningar vi står inför, inte bara som samhälle, utan som art.

CHANGE The climate is changing, with unpredictable consequences. As the climate changes, we need to change. As individuals, as a society, as a global community. Some argue that the current economic model does not sustain 7 billion people on the planet. How about 7 billion people that want a car, that demand air travel, a house, steaks twice a week, exotic touristic escapes, and every other year new phones, new TVs and a new wardrobe...

For this exhibition, Havremagasinet has invited artists from Northern Europe to shed light on some of these global challenges, formulating a regional perspective embedded into local context. These artistic positions contribute to articulate own visions for the future and invite to think further on how we as a species need to behave, need to change; in order to preserve this unique place in the infinity of space.

The artist duo **Bigert & Bergström** investigates questions around and implications of geo-engineering – can technology be the answer to technology-induced harm to the climate system, is it already inevitable? Who will take responsibility for any unwanted outcome from manipulating the climate system? **Kjetil Berge** and **Jason Havneraas** contribute to reflect on the fundamental change we as individuals, as national societies as well as a global community have to face involving collective action. How can we grasp climate change if thinking in global scales, wouldn't it be much more helpful to feel and experience through our own bodies? The artist duo **Gideonsson/Londré** takes a different turn on how we understand climate change as something external, by putting the human body, their own bodies, into the center of observations around microclimate, protectivity and finiteness. **Ninna Berger** emerges into the apocalyptic dimension of climate changes, yielding the essence of the threats we face, and imagining the consequences for the individual. Do we need to identify new systems of common ethics that are universally valid, and obeyed? Or is the assumption that spirituality will solve the challenge humanity has put on itself a false conclusion? Can change truly happen by reading, theorizing, talking? **Emilija Skarnulyte** dives into mythical

spheres, an attempt at providing a perspective arching the globe through the world's seas as a mermaid, as the most advanced sea mammal of them all. Is the loss of our connection with Nature in our technicized civilization responsible for our wildly aggressive exploitation of the planet? **Anders Sunna** takes a clear stand against the harm we do to our environment, and how globalized structures exploit local communities and their resources. Maintaining the urgent question what can we learn from cultures that created and maintained values of pre-capitalist thinking. **Mattias Käll's** work puts the leftovers of our daily life into the center, by collecting his family's household's plastic garbage of a year. We have a sculpture by **Käll** placed by the entré, combined with a photographic series in the elevator. **Heikki Willamo's** body of work comprises a probe into species that made Finland their new home. His photographs augment highly concerning, yet subtle changes to local ecosystems through introduced species. **Hanna Ljungh's** survey of Kebna-kaise is an immersion into the most difficult to grasp, yet most crucial dimension when reflecting change – time.

Due to the urgency of the topic, we decided to prolong the exhibition period well into autumn. This allows us not only to focus on a rich and multifaceted public program under autumn, with the exhibition as a base for discussions and inspiring point of departure for new thoughts. It also opens up the possibility for the participating artists to work with temperature changing in the exhibition, as the three top floors of Havremagasinet are not heated. From September to November, we will host scientific lectures, artist talks, performances, public discussions and an intense pedagogic program. We hope that this exhibition can contribute to a more complex, more fundamental public discussion on the challenges we face not only as a community, but as a species.

Förpackad,
ett undersökande
konstprojekt om plast

Wrapped,
an investigative art
project about plastic

MATTIAS KÄLL

KONSTNÄREN OM PROJEKTET; Jag är orolig över hur vi använder oss av oljan. Oljan som snyggas till och blir plaster som används i allt från smink och kläder till bilar, elektronik och förpackningar. Så gott som allt vi köper har en förpackning. Ofta är den av plast. Ibland flera lager. Det är oron över vår överkonsumtion och vårt normaliserade förhållande till någonting som är så farligt för oss, som är utgångspunkten i det här projektet.

Under ett år samlar jag in all förpackningsplast som vår familj får med oss när vi köper olika saker. Jag samlar dem i kommunens återvinningspåsar för att månad för månad dokumentera den växande mängden påsar. Jag tar med mig dem ut i naturen och foto-

graferar dem likt röda utslag i landskapet. För det är här de förr eller senare hamnar. Även om plasterna då är sönderdelade i knappt synliga mikropaster eller helt osynliga koldioxidmolekyler.

En viktig del av projektet är de platser som jag väljer och arbetet med att bära plasten. Jag väljer platser som jag tycker om. Platser där jag verkligen inte vill se plasten. Att bära plasten är fysiskt jobbigt och det är intressant att få brottas med plasten. Någonting som annars bara är abstrakt, besvärande, blir i mitt projekt konkret och svettigt.

Resultatet av arbetet är dels tolv fotografier och dels en skulptur med samtliga plastpåsar samt en avgjutning av min äldste sons ben. Vad är det för arv som jag lämnar efter mig?

MATTIAS KÄLL I am worried about how we use oil. Oil that is made attractive and turned into plastics that are used in everything from cosmetics and clothes to cars, electronics and packaging. Practically everything we buy is packaged. It is often made of plastic. Sometimes several layers. It is worry about our overconsumption and our normalised relationship to something which is so dangerous for us, which forms the starting point for this project.

For a year, I collected all the plastic packaging that our family obtained when buying different things. I collected it in the council recycling bags, month by month documenting the growing quantity of bags. I took them out into the nature and photographed them like a red rash on the landscape. Because this is where they end up

sooner or later, even though the plastics are then fragmented into hardly visible micro plastic, or completely invisible carbon dioxide molecules.

To me, this is a way to make the danger visible.

One important part of the project is the places I choose and the effort of carrying the plastic. I choose places I like – places where I really do not want to see plastic. To carry plastic is physically strenuous and it is interesting to wrestle with the plastic. Something which otherwise is purely abstract, troublesome, in my project becomes concrete and sweaty.

The results of my work include 12 photographs and one sculpture, but also all the plastic bags and a cast of my oldest son's leg. What kind of legacy am I leaving?

NINNA BERGER

VAD I HELA VÄRLDEN HAR DU GJORT? EN ESSÄ PÅ TEMAT "VARFÖR?"

AV NINNA BERGER

I en nära förestående framtid,

Efter att ha svävat och färdats genom rymden i årtionden, dök den upp. Där var den. Ett nytt hem, nytt land, nytt liv. De kom fram, trots att de sedan länge hade gett upp hoppet om att någonsin kunna slå sig ner någonstans igen. Deras rymdskepp, deras ark, förstördes när de kom in i atmosfären, så det här var nu den sista chansen. De kände den härligt värmande solen på huden som väckte deras själar, väckte deras hopp.

Men.

Kort efter ankomsten började de förstå att deras närvaro, deras blotta existens, störde den sköra, perfekta balansen i deras nyfunna hem. Allt de rörde vid eller kom i kontakt med började dö. Undersökningar visade snart vad orsaken var: de andades in rent syre, frisk luft, men deras utandning var giftig, istället för att utandas i harmoni med naturen andades de ut giftig gas. Den mänskliga koldioxiden omvandlades till giftångor i den nya luften. Varje andetag var giftigt för allt levande och ett andetag närmare dess utrotning. I tyst desperation slog människorna läger, tälten blev en by, en stad och till slut en metropol. Hela tiden låtsades de att allt var som det skulle och fann att okunigheten var säll. För att känna sig som hemma skickade de upp en lampa i atmosfären så att natten skulle få en måne, så som det varit förut. När förstörelsen och döden gjorde sig påmind visuellt byggde de höga murar för att hålla verkligheten borta från både syn och sinn. De gjorde dessa murar till sina stoltaste projekt och tävlade om att göra dem bländande, överjordiskt vackra. Vackert dekorerade murar som vertikala mattor att sopa in smutsen under. Murarna, pryd-

da med paradisiska väggmålningar att titta på, höll invånarna flytande, inbäddade i ett ständigt tillstånd av Stendhals syndrom¹. Varelserna var av en visuell ras, som trodde på det som fanns framför deras ögon och med en inskränkt fantasi om vad som kunde finnas bortom horisonten. Det de såg förstod de, det de inte såg existerade helt enkelt inte.

De var inte förberedda på kris, de hade inte ens nju- tit av det faktum att de fanns där, att de ens hade existerat än. Vad som hade hänt med den plats de läm-

¹ Stendhals syndrom, eller Florenssyndromet, är ett psykosomatiskt tillstånd med snabba hjärtslag, yrsel, svimningsattacker, förvirring och till och med hallucinationer som sägs förekomma när individer exponeras av för mycket vackra föremål eller fenomen.

nade, där de kom ifrån, var det ingen som riktigt kom ihåg. Någon hade varit ansvarig för att hålla deras historia levande, men dom hade glömt bort vem det var. Tiden hade aldrig varit på deras sida. Deras livslängd var alltför kort för att hålla dem ansvariga för negativa handlingar. Ansvarsfullhet ansågs inte som en dygd. Förstörelse passade inte in i deras plan, så de erkände den helt enkelt inte.

– Hur mår du?

– Huvudet upp och fötterna ner.

Det var standardfrasen man hälsade med, så att alla lugnt kunde fortsätta i vanlig ordning.

De målade sina städer i mjuka pasteller, lila, rosa och nyanser av aprikos. Apokalypsen skulle vara ljus, mjuk och ovetande.

Om den Antropocena² epoken markerar slutet på verkligheten och fakta, är det då upp till vår fantasi att avgöra vad som finns?

Jag kommer ofta på mig själv med att ha hamnat någonstans mellan bluffsyndromet³ och Dunning-Kruger-effekten⁴ när jag söker efter mer kunskap, försöker få ett grepp om ”verkligheten” och exponera – skapa mitt arbete. Som tur är har jag välsignats med ett associativt sinne (jag har beslutat mig för att se det som ett positivt drag) och därmed blir verkligheten ett berättande, där man hittar på samband mellan fakta och fiktion. Jag söker efter det emotionella med hjälp av materialism för att skapa något verkligt, något ärligt. Eftersom ärlighet är omöjligt att uppnå misslyckas jag hela tiden. Det här är en metodologi och ett spel för att skapa mening, att skapa ett tillstånd där skapandet är möjligt. Det kanske är det som lockar mig till science fiction, jag hittar på historier, berättelser, för att skapa en fantasivärld där jag själv för en kort stund är befriad från dåligt samvete. För att stå ut med en

² Antropocen är en föreslagen epok som inleds när människan börjar göra ett betydande avtryck på jordens geologi och ekosystem, inklusive, men inte begränsat till, antropogenisk klimatförändring.

³ Bluffsyndromet (även kallat impostor syndrome) är ett psykologiskt mönster där en individ tvivlar på sina egna förmågor och har en ihållande, intern rädsla för att avslöjas som en ”bluff”. Trots yttre bevis på deras kompetens är de som lider av detta fenomen övertygade om att de är en bluff och att de inte förtjänar vad de har åstadkommit. Personer med bluffsyndrom anser felaktigt att deras framgång beror på tur, eller är ett resultat av att de har lurat andra människor att tro att de är mer intelligenta än de uppfattar sig själva som. Tidig forskning fokuserade på förekomsten av syndromet bland högpresterande kvinnor, men det har visat sig vara lika vanligt förekommande bland män som kvinnor.

⁴ Dunning-Kruger-effekten är, inom psykologin, en kognitiv bias där personer felaktigt bedömer sin kognitiva förmåga som större än den egentligen är. Den är relaterad till en kognitiv bias om bedräglig överlägsenhet och orsakas av oförmågan hos människor att se sina egna brister. Utan metakognitionens självmedvetenhet kan människor inte objektivt bedöma sin kompetens eller inkompetens. Enligt beskrivningen av socialpsykologerna David Dunning och Justin Kruger är den kognitiva biasen om bedräglig överlägsenhet ett resultat av en inre illusion hos personer med låg kompetens och från en extern missuppfattning hos personer med hög kompetens, det vill säga att ”den inkompetente har en felaktig uppfattning om sig själv, den kompetente om andra”.

del av verkligheten har jag pinnat Nasa som min främsta nyhetsförmedlare, så att jag när jag går in på Facebook får de senaste nyheterna från rymden (makro) innan jag går in på mänsklighetens utmattande feed (mikro).

När man diskuterar, förstår och försöker närma sig ämnet klimatförändringar blir det personligt. Hur klimatvänlig är du? Vad gör du åt klimatförändringarna? Jag är djupt kritisk till det ansvar som läggs så tungt på individen för det som den anonymt globala ekonomin och börsmarknaden ignorerar. "Behöver du en plastpåse?" Såklart inte, men varför är varenda grönsak och produkt som jag lägger i min tygkasse då förpackad i plast? Flyg inte, ta tåget, men varför kostar då en flygresa lika mycket som en t-shirt och ska jämföras med det tidskrävande, ständigt försenade tåget? Hur kan det vara lagligt för stora klädföretag att producera meningslösa, miljöfarliga plagg i den takt de gör? Vad ska man göra med den här helt meningslösa obalansen? Jag gör det som Patrik Sörqvist, professor i miljöpsykologi vid Högskolan i Gävle säger att vi inte ska göra; relatera till miljön som en social relation, som om det vore möjligt att kompensera en "dålig sak" (t.ex. att köpa ett nytt klädesplagg) med en "bra sak" (t.ex. att äta ekologisk mat) som om det skulle jämna ut miljöbördan, som att säga "Förlåt" i en relation. Men jag rättfärdigar "dåliga" miljöbeslut med det faktum att jag är vegetarian, jag har ingen egen bil och eftersom jag har en konstnärs ekonomi så konsumerar jag väldigt lite "grejer". Det här är just det som länder och företag gör, de klimatkompenserar.

⁵Ladies and Gentlemen We Are Floating in Space är det tredje studioalbumet av det engelska rymdrockbandet Spiritualized, som släpptes den 16 juni 1997. Albumets titel kommer från den filosofiska romanen Sofies värld av Jostein Gaarder, med denna kontext: endast filosofer ger sig ut på denna farliga expedition till språkets och existensens verkliga ytterligheter. Vissa av dem ramlar av, men andra håller sig desperat fast och skriker åt människor som gonar sig djupt ner i den mysiga mjukheten och proppar sig fulla med läcker mat och dryck. "Mina damer och herrar," skriker de, "vi svävar i rymden!" Men ingen av människorna där nere bryr sig.

"Ladies and Gentlemen we are floating in space."⁵, kom ihåg att köpa koldioxid-krediter för att kompensera din resa.

För att inte fastna i en irrationell rädsla använder jag eskapism, berättelser och tankar som inte har något samband med verkligheten som distraktion – föreställ dig 100 000 år. En ogreppbar tidsintervall som undersöks i dokumentären "Into Eternity"⁶, där anläggningen för slutförvaring för radioaktivt avfall i Onkalo är platsen för den mycket långvariga förvaringen av Finlands förbrukade kärnbränsle. För att lyckas med att hålla platsen orörd i 100 000 år skulle målningen Skriet (med originaltiteln "Naturens skri") av Edward Munch skulle kunna användas som markör, eftersom "den är universell för alla människor" och uttrycker förtvivlan och ångest. Den skulle därför kunna användas för att symbolisera stor fara och skräck. Jag har fått berättat för mig om min första protestmarsch. Som bebis låg jag i en vagn täckt av klistermärken med en leende sol/explosion som sade nej till atomkraft. Min mamma körde vagnen och viftade med en gigantisk, röd, handmålad flagga som föreställde ett mänskligt foster inuti ett jordklot med navelsträngen fäst på ytan. Nu diskuteras kärnkraft åter som ett alternativ tack vare de låga utsläppen av växthusgaser. Det ses av vissa som en räddning.

Vad leder rädsla till?

Meningslösa åtgärder?

"Enough about Human Rights!

What about Whale Rights?

⁶Into Eternity är en dokumentärfilm av den danske regissören Michael Madsen, som hade premiär 2010. Den följer byggnaden av Onkalos anläggning för slutförvaring för radioaktivt avfall vid Olkiluoto kärnkraftverk på halvön Olkiluoto i Finland. Regissören Michael Madsen ifrågasätter Onkalos planerade eviga existens och vänder sig till en publik i en avlägsen framtid.

What about Snail Rights?

What about Seal Rights?

What about Eel Rights?...”⁷

Det är i konsten jag finner min tröst, den poesi som behövs när rädslan och förtvivlan, hopplösheten och maktlösheten hos en enskild person står emot företagets ekonomi och växer sig för stor. Genom att bygga meningslösa strukturer och blanda ”onaturligt” med ”naturligt” kan jag lägga betoningen på just det, idén om att vi försöker bygga oss ett skydd mot oss själva, för oss själva, men vi vet inte hur vi ska göra saker rätt eller fel. Jag har skapat hyllningar till nuet, för nuet, meningslösa mindfulness-objekt, ”Om tankar tränger sig på ska du se dem som färgade ballonger, åtskilda från dig, och släppa dem, låta dem sväva iväg, du är här och nu och styrs inte av dina tankar, du kan konstatera att de är just det – tankar, de kommer från dig men de äger dig inte, du styr dem, erkänn det faktumet och släpp dem, så att de drivs iväg av vinden.”⁸ I mitt arbete har jag alltid använt kasserat material, avfall, och försökt omarbета det och få en ny mening från en enkel existens. För mig är material symboler för känslomässiga anknytningar, som associationskedjor, som gör tankarna synliga och binder samman känslor med estetik. Använda, kasserade och redan omarbetade material för med sig en energi och blir därför enklare för mig att använda. För ett decennium sedan, tolv år för att vara exakt, gick jag fortfarande på konstskola och fick frågan varför jag gjorde det så svårt för mig själv, skulle det inte vara enklare att bara köpa nytt? Eftersom jag älskade textilier och hade bestämt mig för att avslutande arbeta med kasserade tyger var jag insatt i textil- och kläindustrin och dess stora roll inom utsläpp och vattenförbrukning, kemikalieanvändning,

barnarbete och så vidare. Vid den tiden var hållbarhet ännu inte ett allmänt begrepp, klimatförändringar var inte något vi hörde talas om varje dag. Det var då jag skrev novellen ”The Island of Cloth”. Idag kan man läsa den som en något naiv historia eftersom det idag, bara ett decennium senare, finns kontinenter av plast som bildar ”land” i världshavens virvlar.

När alla åtgärder är fel, vad gör man då?

Fantasi, visioner, påhitt?

”Women of the world take over, because if you don’t it all will come to an end.”⁹

⁷Från låten ”Women Of The World” av Jim O'Rourke, Album: Eureka, 1999.

⁷ Från sången ”Enough about Human Rights” av Moondog, album: H'art Songs. 1978.

⁸Mindfulness Meditation – Guided 10 Minutes
https://www.youtube.com/watch?v=6p_yaNF5Yao
6,848,874 visningar (28/4, 2019)

Medan världen brinner runt omkring oss blir vi uppmånade att hitta oss själva, att uppnå lycka. Jag håller med Slavoj Žižek ¹⁰ när han påpekar att lycka är en biprodukt som kommer av att man fokuserar på andra aktiviteter, inte något du kan skaffa som en färdig produkt, lycka på begäran, uppnådd med tankekraft. Jag är en av dem som sammantaget skulle uppskatta min tid av sammanhängande lycka till 4–5 minuter per år. Resten av tiden är jag stressad, oroad, förvirrad eller sover. De intensiva minuter av lycka som flödar genom mig, som korta stunder av extas, verkar inträffa när jag har en resväska i handen eller när jag arbetar och uppnår någon typ av högre flöde som är oberoende av allt annat. Jag är tacksam för dessa minuter och har aldrig någon sin lyckats framkalla dem medvetet. Lycka är inte ett val och kan inte dikteras. Vid mitt skrivbord där jag skriver har jag mina stenar, mineraler och kristaller på rad. Stoltheten i min samling är en liten järnmeteorit från Campo del Cielo i Argentina. Den lilla järnklumpen har färdats genom rymden för att hamna i min ägo och det ger mig perspektiv på betydelse och tid. Den får mig att bli lugn, ett litet dammkorn. Jag tror att vi överskattar vår betydelse, vikten

av vår existens. ”Jag föredrar att tillbringa tid med naturen eftersom den alltid har rätt och alla misstag bara kan ligga på mig.” Goethe ¹¹, anteckning från 1822.

När naturen är borta, vad ska då rädda oss?

Njut av den medan den består,

”Don’t worry, be happy.” ¹²

Vår kolonisering går visst inte så bra, vi har just anlänt, vi har bara börjat, och ett ögonblick senare står vi öga mot öga med den undergång som vi orsakat själva. All denna skönhet, briljans och detta under, och så lyckas vi döda det, förstöra alla möjligheter till ett utopiskt liv, med vårt ego och vår girighet? Jag stötte på uttrycket ”en vit elefant” – ”en vit elefant är en ägodel som dess ägare inte kan göra sig av med och vars kostnader, särskilt för underhållet, inte står i proportion till dess nytta. Modernt uttryckt är det ett föremål, ett byggprojekt, en plan, ett företag, en anläggning, osv. med höga kostnader men som inte är till nytta eller har något värde.” Är det kanske vi det, den ”vita elefanten”?

¹⁰ Slavoj Žižek är en slovensk filosof och sociolog. Han är professor vid Institutet för sociologi och filosofi vid universitetet i Ljubljana och internationell ledare för Birkbeck Institute for the Humanities vid University of London.[3] Han arbetar inom ämnen som kontinental filosofi, politisk teori, kulturella studier, psykoanalys, filmkritik, marxism, hegelianism och teologi.

¹¹ Johann Wolfgang von Goethe 28 augusti 1749–22 mars 1832 var en tysk författare och statsman. Hans verk omfattar fyra romaner, episk och lyrisk poesi, dramer på prosa och vers, memoarer, en självbiografi, litterär och estetisk kritik och avhandlingar inom botanik, anatomi och färglära. Han har dessutom lämnat efter sig massor av litterära och vetenskapliga fragment, över 10 000 brev och nästan 3 000 teckningar.

¹² ”Don’t Worry, Be Happy” är en populär världshit av den amerikanske musikern Bobby McFerrin. Låten lanserades i september 1988 och blev den första a cappella-sången att nå översta plats på Billboard Hot 100 Chart, en placering den behöll i två veckor.

WHAT ON EARTH HAVE YOU DONE? AN ESSAY ON 'WHY?'

BY NINNA BERGER

In a near distant future,

After decades floating, travelling, through space, it was sighted. There it was. A new home, new land, new life. They arrived, despite having given up hope a long time ago on ever settling down again. Their space ship, their arch, was destroyed when entering the atmosphere so this was it, another last chance. They felt the perfectly warming sun on their skin, awakening their spirits, awakening hope.

But.

Shortly after their arrival they started to realize that their presence, their mere existence was disturbing the delicate perfect state of their new found home. Everything they touched or came in contact with started to die. Investigations soon showed the cause; they took breaths of fresh oxygen, clean air, but their exhale was poisonous, instead of exhaling in harmony with nature they exhaled lethal gas. The human carbon dioxide synergised into toxic fumes in their new air. Poisonous to everything living, every breath was a breath closer to their extinction. In quiet desperation they set up camp, tents became a village, a town, soon a city, further a metropolis. All while they pretended everything was fine, finding bliss in ignorance. To feel at home they put a lamp in the sky so that the night had a moon, as it had been before. Wherever destruction and death would be visual they build high walls to keep reality out of mind and out of sight. They made these walls their pride projects, competing in making them blinding with dazzling beauty, otherworldly beauty. Beautifully ornamented wall as vertical rugs to sweep the dirt behind. The walls, decorated with murals of paradise to look at kept the habitants floating, embedded, in a constant Stendhal syndrome/like state. The beings was a visual race, believing in

what was in front of their eyes, with a narrow imagination on what could be beyond. What they saw they understood, what they didn't see, simply didn't exist.

They weren't ready for crisis; they hadn't even enjoyed the fact that they were there, that they even existed yet. What had happened to the place that they had left, where they came from nobody really remembered, someone had been in charge of keeping their history alive but it was forgotten who this was. Time had never been on their side, their lifespan was too short in order to make negative actions accountable. Responsibility wasn't considered a virtue. Destruction didn't fit with their plan so they just didn't acknowledge it.

- How are you?

- Head up and feet down.

This was the standard greeting phrase, letting everyone carry on as their calm, usual self.

They painted their cities in soft pastels, soft lilac, pink and shades of apricot. The apocalypse would be bright, soft and unknowing.

¹ *Stendhal syndrome, Stendhal's syndrome or Florence syndrome is a psychosomatic condition involving rapid heartbeat, dizziness, fainting, confusion and even hallucinations, allegedly occurring when individuals become exposed to objects or phenomena of great beauty.*

² *The Anthropocene is a proposed epoch dating from the commencement of significant human impact on the Earth's geology and ecosystems, including, but not limited to, anthropogenic climate change.*

If the Anthropocene² marks the end of reality and facts, it is then up to our imagination of what is?

I often find myself caught somewhere between Impostor syndrome³ and the Dunning-Kruger effect⁴ looking for more knowledge, trying to grasp ‘reality’ and to expose - make my work. Fortunately I’m blessed with an associative mind (I’ve decided to see this as a positive trait) and so reality becomes storytelling, inventing connections between facts and fiction. I search the emotional using materialism composing something true, something honest. Since honesty is impossible to achieve I find myself failing. This is methodology and a game in order to create meaning, to create a state where making is possible. Maybe this is what draws me to Sci-Fi and fiction, I invent stories, narratives, in order to create a fantasy world where I, my self is briefly free from bad conscience. To stand one part of reality I’ve pinned Nasa as my permanent top news so that whenever I must visit Facebook I enjoy the latest news about space (Macro) before entering the grueling feed of human nature (Micro).

In discussing, understanding and trying to approach the topic of climate change it gets personal. How climate friendly are You? What do You do about the climate change? I am deeply critical to the responsibilities laid heavy on the individual for what the faceless global economy and stock market ignores, ‘Do you need

a plastic bag?’ of course not, but why is every grocery and article I put in my textile tote bag then wrapped in plastic? Don’t fly, take the train; then why is flying priced as a t-shirt compared to the time-consuming expensive notoriously late train? How come it is legal for the large clothing companies to produce meaningless environmentally hazardous garments in the rate they do? This complete utter senseless imbalance, what to make of it? I do what Patrik Sörqvist Professor of Environmental Psychology at the University of Gävle tells us not to do; relate to the environment as a social relationship, as if it is possible to compensate, one “bad thing” (ex buying another piece of clothing) against a “good thing” (ex eating organic produce) as it would even out the burden on the environment as a relational “I’m sorry”. But I do, I justify ‘bad’ environmental decisions with the fact that I’m a vegetarian, that I don’t own a car and as I have an artists economy I consume very little “stuff”. Still this is what governments and companies’ do, climate compensate.

“Ladites and Gentlemen we are floating in space”⁵, remember to purchase carbon credits to compensate your journey.

To not get caught in irrational fear I use escapism, stories and thoughts that don’t connect to reality as distraction – imagine 100.000 years. An unimaginable timespan that is contemplated in the documentary ‘Into

³ Impostor syndrome (also known as impostor phenomenon, impostorism, fraud syndrome or the impostor experience) is a psychological pattern in which an individual doubts his or her accomplishments and has a persistent internalized fear of being exposed as a “fraud”. Despite external evidence of their competence, those experiencing this phenomenon remain convinced that they are frauds, and do not deserve all they have achieved. Individuals with impostorism incorrectly attribute their success to luck, or as a result of deceiving others into thinking they are more intelligent than they perceive themselves to be. While early research focused on the prevalence among high-achieving women, impostor syndrome has been recognized to affect both men and women equally.

⁴ The Dunning-Kruger effect, in the field of psychology, is a cognitive bias in which people mistakenly assess their cognitive ability as greater than it is. It is related to the cognitive bias of illusory superiority and comes from the inability of people to recognize their lack of ability. Without the self-awareness of metacognition, people cannot objectively evaluate their competence or incompetence. As described by social psychologists David Dunning and Justin Kruger, the cognitive bias of illusory superiority results from an internal illusion in people of low ability and from an external misperception in people of high ability; that is, “the miscalibration of the incompetent stems from an error about the self, whereas the miscalibration of the highly competent stems from an error about others

Eternity⁵ as the Onkalo spent nuclear fuel repository is the site for a very long-term underground storage facility for Finland's spent nuclear fuel. To manage keeping the site undisturbed for 100.000 years it is thought that the painting *The Scream* (originally titled "The Scream of Nature") by Edward Munch could be the marker, as "it's universal for humans" expressing despair and therefore symbolise ultimate danger and horror. I've been told the story of my first protest march, being a baby in a stroller covered in stickers with a smiling sun/explosion saying no thanks to nuclear power. My mother pushing me, waving a gigantic red hand painted flag depicting a human fetus inside a globe with its umbilical cord attached to the surface. Nuclear power now again discussed as an option due to its low greenhouse gas emissions. Viewed by some as a savior.

What is the product of fear?

Meaningless actions?

"Enough about Human Rights!

What about Whale Rights? What about Snail Rights?

What about Seal Rights? What about Eel Rights?

..."⁷

It is in art I find my comfort, the poetry needed, when fear and despair, hopeless and powerless as one individual is against corporate economy. Building meaningless structures, blending 'unnatural' with 'natural' I can only put emphasis on just that, the idea that we are trying to build shelter from ourselves, for our-

⁵ *Ladies and Gentlemen We Are Floating in Space* is the third studio album by English space rock band Spiritualized, released on 16 June 1997. The album's title is from the philosophical novel *Sophie's World* by Jostein Gaarder, the context being: Only philosophers embark on this perilous expedition to the outermost reaches of language and existence. Some of them fall off, but others cling on desperately and yell at the people nestling deep in the snug softness, stuffing themselves with delicious food and drink. 'Ladies and Gentlemen,' they yell, 'we are floating in space!' But none of the people down there care.

selves, not knowing how to make things right or wrong. I've build shrines celebrating the now, for the now, meaningless mindfulness objects, "If thoughts intrude, see them as coloured balloons, as separate from you, and let them go, let them float away, you are present now, you are not controlled by your thoughts, you can acknowledge that they are simply that: thoughts, they proceed from you but they do not own you, you control them, recognise that fact and let them go, to be driven away by the wind."⁸ In my work I've always used discarded materials, waste, trying to re-work and revive meaning from simple existence. Material is to me symbols of emotional connections, as chains of association, making thoughts visible binding emotion with aesthetics. Used, discarded and already altered materials come with energies and are to me therefore easier to use. A decade ago, twelve years to be exact, still in art school I was asked why I would make it so hard for myself, wouldn't it be easier to just buy new? As I was devoted to textile material and had decided to work exclusively with discarded fabrics - I had the knowledge of the textile and clothing industry and it's major part in pollution and water consumption, chemical use, child labor and so on. At that time sustainability wasn't yet a general concept, climate change nothing we heard of daily. This was when I wrote the short story "The Lasts." read today as a somewhat naïve chronicle as there now is, only a decade later, continents of plastics forming "land" in the oceans gyres.

When all action is wrong, what is to be done?

⁶ *Into Eternity* is a feature documentary film directed by Danish director Michael Madsen, released in 2010. It follows the construction of the Onkalo waste repository at the Olkiluoto Nuclear Power Plant on the island of Olkiluoto, Finland. Director Michael Madsen questions Onkalo's intended eternal existence, addressing an audience in the remote future.

⁷ part of the song 'Enough about Human Rights' by Moondog, album: *H'art Songs*. 1978.

⁸ *Mindfulness Meditation - Guided 10 Minutes*
https://www.youtube.com/watch?v=6p_yaNFSYao
 6,848,874 views (28/4, 2019)

Imagination, visions, fantasy?

“Women of the world take over, because if you don’t it all will come to an end.”⁹

As the world is burning around us we are told to find ourselves, to achieve happiness. I agree with Slavoj Žižek¹⁰ as he points out that happiness is a by-product generated by focusing on other activities, not something you can achieve as a product off a shelf, happiness on demand, achieved by will. I am one of those; all summed up I would estimate my consecutive time of happiness is about 4-5 minutes per year. The rest of the time I’m stressed, worried, confused or asleep. The intense minutes of happiness that flows through me, as a brief moment of ecstasy seems to occur when I have a suitcase in my hand or when I’m working, achieving some rare higher flow unaware of anything else. I’m grateful for those minutes and have never been able to lure them consciously. Happiness is not a choice nor can it be dictated. By my desk where I write I have my stones, minerals and crystals lined up, the pride in my collection is a small iron meteorite from Campo del Cielo in Argentina. This little lump of iron has travelled through space to end up in my possession, and what it gives me is perspective on importance and time. It makes me calm, a speck of dust. I do think we overestimate our value, the importance of our existence. “I prefer at last to spend time with nature because it is always right and any mistake

can only be on my side.” Goethe¹¹, note from 1822.

When nature is gone, what will save us?

Enjoy it while it lasts,

“Don’t worry, be happy.”¹²

Apparently our colonization is not going so well, we just arrived. We just started - a blink of an eye later we are facing destruction by our own hand, all this beauty, brilliance and wonder and we manage to kill it, destroying all possibilities for utopian life, to be ruined by ego and greed? I came upon the expression ‘a white elephant’ – “A white elephant is a possession which its owner cannot dispose of and whose cost, particularly that of maintenance, is out of proportion to its usefulness. In modern usage, it is an object, building project, scheme, business venture, facility, etc., considered expensive but without use or value.” Or is that us, are we, ‘A White Elephant’?

⁹ part of the song ‘Women Of The World’ by Jim O’Rourke, Album: Eureka, 1999.

¹⁰ Slavoj Žižek is a Slovenian philosopher and sociologist. He is a professor at the Institute for Sociology and Philosophy at the University of Ljubljana and international director of the Birkbeck Institute for the Humanities of the University of London.[3] He works in subjects including continental philosophy, political theory, cultural studies, psychoanalysis, film criticism, Marxism, Hegelianism and theology.

¹¹ Johann Wolfgang von Goethe 28 August 1749 – 22 March 1832 was a German writer and statesman. His works include four novels; epic and lyric poetry; prose and verse dramas; memoirs; an autobiography; literary and aesthetic criticism; and treatises on botany, anatomy, and colour. In addition, there are numerous literary and scientific fragments, more than 10,000 letters, and nearly 3,000 drawings by him extant.

¹² “Don’t Worry, Be Happy” is a popular worldwide hit song by American musician Bobby McFerrin. Released in September 1988, it became the first a cappella song to reach number one on the Billboard Hot 100 chart, a position it held for two weeks.

EMILIJA ŠKARNULTĖ

EN INTERVJU AV NADIM SAMMAN

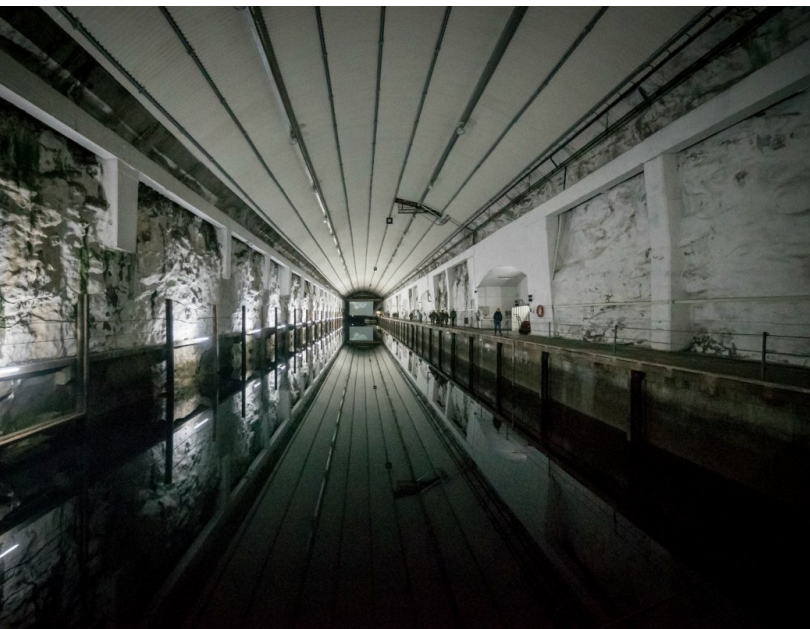
En kvinna född med sjöjungfrusyndrom, en mytologisk posthuman varelse, tar oss med på en resa till en ubåtsbas från kalla kriget ovanför Polcirkeln. Hon blottställer en framtid frigjord från de militära och ekonomiska strukturer som förtrycker samtiden, en framtid där relationerna mellan människor och icke-människor har förvandlats, en framtid där

nade du till under resan till platserna i filmen? Ville du kasta dig ner i det iskalla vattnet även innan du för första gången stod vid dess kant?

Emilija Škarnulytė: I mina filmer från de senaste tio åren har jag främst utforskat platser där samtida politiska problem uppstår mellan den mänskliga och den icke-mänskliga världen, de flyktiga gränserna mellan ekologiska och kosmiska krafter. Jag vill undersöka alla typer av icke-humana och posthumana skalor i både tid och rum. Ofta är det den faktiska platsen, en gräns eller ett geologiskt lager, som ger handlingen och får huvudrollen. *Sirenomelia* har filmats på två platser norr om Polcirkeln där jag mäter och känner av platser med min egen kropp: Olavsvern – den kungliga norska flottans bas som ligger nästan 35 mil norr om Polcirkeln – och det geodetiska observatoriet i Ny-Ålesund, Spetsbergen, världens nordligaste permanenta civila bosättning.

Jag bjöds in för att göra ett nytt arbete för "Nothing Will Grow Together Because Nothing Belongs Together", en

utställning som organiserades vid själva Olavsvern av Kurant, ett konstnärsdrivet visningsrum i Tromsø. När jag för första gången såg de ändlösa kanalerna där ubåtarna en gång fanns kände jag mig direkt frestad att dyka ner och se vilka ruiner från det kalla kriget som låg dolda i det salta vattnet. Jag tyckte att det kalla krigets motmytologi var intressant och ville re-

den kosmiska dimensionen hos en samexistens på jorden är tätt sammanflätad med den sociala texturen.

Nadim Samman: *Sirenomelia*: Sjöjungfrusyndrom. Det låter godartat, tills man förstår att det är en sällsynt störning. Sirenerna lockade Odysseus, men den här lockelsen är farlig. Vilket lockrop lyss-

flektera över vad Öst tyckte om Väst och vice versa, själva myten, som är osynlig. Jag behövde en mytologisk karaktär för att guida mig genom de oändliga bassängerna, tunnarna och kanalerna och för att se allt genom hens ögon. Jag sökte efter en speciell, fjärran röst från världen efter det kalla kriget, som aldrig kom in i berättelsen. Det var mycket viktigt att skriva om historien till ett scenario där andra arter – och andra icke-mänskliga varelser – kan höra hemma på den här planeten. Jag var intresserad av att berätta om hur förändrade medvetandetilstånd som uppstår av att vi känner och lär oss av nya formationer av undervattenväxer är dimensioner som har format vår mänskliga historia genom evolutionen.

Marinbasen Olavsvern grävdes ner i en 25 000 kvadratmeter stor bergskedja. Basens ursprungliga syfte var att hysa flottans ubåtar och torpedfartyg. Ur ett militärt och strategiskt perspektiv hade tunneln ett perfekt läge. Den konstruerades nära inloppet till Barents hav och inte långt från två hav: Norra ishavet och Atlanten. Vid konfrontationen mellan de två systemen fungerade Olavsvern som hemmahamn för de amerikanska ubåtarna – basen har ett bra läge, nära gränsen till forna Sovjetunionen. NATO föreslog att den norska regeringen skulle nedmontera basen, eftersom ingen av dem hade något behov för den.

NS: Via tekniken förhandlar det kroppsliga med det atmosfäriska. Ju djupare man kommer när man dyker, desto mer trycks den mellanliggande utrustningen in mot kroppen. På ytan, där allt känns lätt som luft, brukar vi inte uppfatta att även städer är exoskelett. Din sjöjungfru simmar genom tekniska anläggningar endast med hjälp av en våtdräkt och en fena, ut på öppet vatten. Är hon en cyborg, eller en symbol för en flykt från det tillståndet?

ES: Sirenen är en symbol och en motmyt. Hon är som vatten i olika aggregationstillstånd, med molekyler som förändras och expanderar. Hon är stympad. Hon är en cyborg, men fortfarande länkad till en människa, just sam-

mansmålt med fisk, ubåt, maskin och torped. Sirenen antar möjliga posthumana mytologier.

De militära fartygsvarven har specialiserat sig på ubåtar sedan Sovjettiden och iscensättning-
ar av händelser från andra världskriget som jag har besökt i norra Ryssland har också varit en inspiration under min forskning. Motmytens tekniska och sociopolitiska funktioner, att förklara dess faror i samhället. Jag ville konfrontera denna militäriserade plats, som fortfarande bär på krigsmyten, med en motmyt: havslevande varelser har alltid setts som "naturens fredsmakare".

NS: Vad har du för relation till havet, när du inte filmar?

ES: Havet är sunt. Havet är överlåtelse. Havet är kosmiskt. Hur kan man mäta havet och dess storhet? Jag använder min egen kropp för att mäta djupen i tid och rum. Havet är som flatland, en annan dimension, kanske den fjärde, femte eller sjätte. Havet är som rymden, det okända, det osynliga. För att nå det måste vi gå rakt igenom det, det är det tillstånd där det nästan går att ta på tid och rum. Som i Maya Derens filmer, att försöka att nästan fysiskt påverka dimensionernas väggar för att nå fram till den andre. En tunn linje ovan och under vattnet som delar det verkliga och kvantum.

Roger Penrose, en av världens främsta teoretiska fysiker, är känd för sitt arbete inom matematisk fysik, särskilt för sitt bidrag till allmän relativitet och kosmologi. I sin bok *Fashion, Faith and Fantasy in the New Physics of the Universe* (2016), talar Penrose om sjöjungfrun som en representation för magin och mystiken inom kvantmekaniken: man kan se hennes mänskliga sida och hon ser normal ut – åtminstone lika normal som alla vi andra – men dyker man ner under ytan upptäcker man att hon delvis lever i denna underliga och mystiska sammanflätade värld.

Penroses sjöjungfru, från baksidan av *Fashion, Faith and Fantasy in the New Physics of the Universe* (Princeton University Press: 2016).

NS: Föredrar du lugna eller turbulenta vatten? Vill du se marken under dig, eller en avgrund? Föredrar du ytan, eller vill du vara omsluten av vätska?

ES: Att jaga efter en förlorad och tynande djup-tid, att se hur människan har lämnat ärr på ytan är något av en besatthet hos mig, särskilt sedan jag besökte Spetsbergen och såg hur isen smälte omkring mig. Det tidigaste livet – den encelliga organismen. Vatten. En anseelig vattenmassa måste ha funnits i det material som bildade jorden. Vattenmolekyler-na skulle ha flytt undan jordens gravitation enkla-re när det var mindre massivt under bildandet. Flytande vatten. Fast. H_2O . Evolution. Vi kommer från

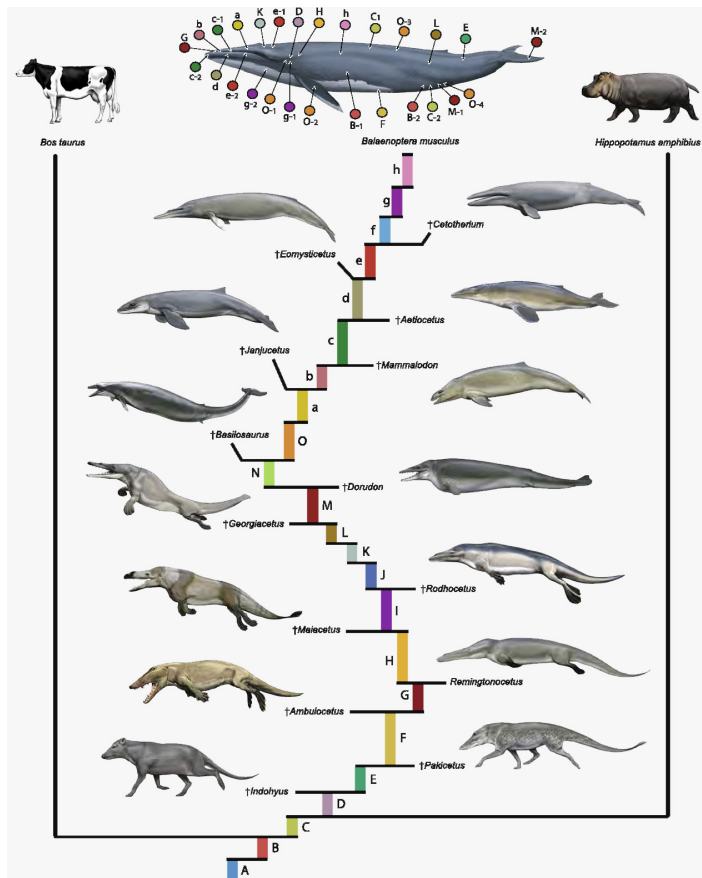
en encellig organism och vad är vi på väg mot: det här är min syn på evolution. Vattennivån höjs. Vi kommer att gå tillbaka till det vatten vi kom från.

NS: Vätska, i olika tillstånd, uppträder i stora delar av ditt arbete med video. Men i hur stor utsträckning utforskar ditt arbete medvetet frågan om ett kontinuum eller flöde som sammanlänkar en film med en annan? *Sirenomelia* verkar vara ett montage av geografiska platser och bilder som förekommer i dina tidigare videor – *Twin Öso* (2016); *Öso Lens* (2015), med flera. Visste du redan då att sådant material till slut skulle bli scener i den här filmen?

ES: Flytande operativa bilder.

Flytande materialtillstånd. En vätska är ett flytande material som nästan inte går att trycka ihop, som antar sin behållares form. Hur uppfattar vi det osynliga? Med fjärrmottagning? Geologi, arkeologi, astronomi, att undersöka den osynliga djuphavsbotten, allt är som Jules Vernes resor in i de okända geologiska djuptidslagren. Att titta under vattnet på havsbotten ur framtida utomjordingars arkeologiska perspektiv. Allt undervattensmaterial har filmats vid den faktiska marinbasen. Det är faktiskt tvärtom: bilderna till de andra filmer-na blev till av det här filmmaterial-

Evolution – en fylogenetisk kartläggning av den moderna valen (*Balenoptera musculus*). Topologin följer den troliga evolutionära historiken hos ett befintligt valdjur.

et. Ja, dess kontinuum flätas samman och ger mer värde till de andra. I min serie av filmer försöker jag att ha en vision från ett framtidsperspektiv där man undersöker platser som människan har konstruerat och som har blivit monument: marinbaser, partikel-acceleratorer, neutrinoobservatorier, gruvanläggningar.

NS: Måste tittarna kunna dechiffrera *Sirenomenlia* precis som de kryptografer som en gång arbetade på radarbasen i Spetsbergen – knäcka någon typ av kodat meddelande? Eller ska de snarare koda in sin egen betydelse i filmen?

ES: Jag har alltid varit fascinerad över hur vi ständigt behöver en specifik referenspunkt utanför, för att kunna förstå oss själva. Vi tittar på kvasaren – en stjärnliknande galaxkärna – för att bättre kunna förstå jordens rotation, de tektoniska plattornas rörelse och oss själva. Det finns också ljudkodade meddelanden (som kan läsas på olika sätt) i filmen, som är två typer av binära filer: i den första de-

len hör vi vitt brus som saktats ner mer än 100 gånger, inspelat från kvasarerna vid stationen i Spetsbergen och i den andra delen hör man nummersändare från kalla kriget i bakgrunden. Frånvaron av sirenens röst omvandlas till ekodssignaler som fårdas långt och läser av den okända havsbotten.

Jordens observatorium. Det norska kartverkets geodetiska observatorium i Ny-Ålesund på Svalbard spelar en viktig roll för referensramar och globalt samarbete för att övervaka planeten. Data från observatoriet är också viktiga för att bevaka förändrade havsnivåer på grund av klimatförändringar.

EMILIJA ŠKARNULYTĖ AN INTERVIEW BY NADIM SAMMAN.

A woman born with *sirenomenlia*, a mythological posthuman being takes us on the journey to the Cold War submarine base above the arctic circle. She exposes a future liberated from the military and economic structures that oppress the present, a future in which relations between humans and non-humans have been transfigured, a future in which the cosmic dimension of an earthly coexistence is interlaced within the texture of the social.

Nadim Samman: *Sirenomenlia*: Mermaid Syndrome. It sounds benign until you discover that it is a rare disorder. The sirens attract Odysseus, but this attraction is dangerous. What call did you heed in travelling to the destinations featured in the film? Did

you want to throw yourself into those frigid waters even before you stood at their edge for the first time?

Emilija Škarnulytė: In my films from the last ten years, I have mostly researched places where contemporary political issues are staged between human and non-human worlds, the shifting boundaries between ecological and cosmic forces. I want to feel out all kinds of non-human and post-human scales in the depths of space and time. Often the actual location, a border or geological stratum, suggests the script and takes the main role. *Sirenomenlia* is shot in two locations above the Arctic Circle where I measure and sense places with my own body: Olavsvern – Royal Norwegian Navy base located 217 miles north of the Arctic Circle – and the Geodetic Observatory at Ny-Ålesund, Spitsbergen, the most northerly permanent civilian settlement in the world.

I was invited to make a new work for “Nothing Will Grow Together Because Nothing Belongs Together”, an exhibition organised at the actual Olavsværn site by Kuran, an artist-run space in Tromsø. When I first saw the endless canals where the submarines used to be located, I was immediately tempted to dive there and see what Cold War ruins were hidden in the salty water. The counter-mythology of the Cold War was interesting to me I wanted to reflect on what the East believed about the West and vice versa, the myth in itself, which is invisible. I needed a mythological character as a guide through these endless infinity pools, tunnels and canals, and to see through her/their point of view. I searched for a specific remote sensing post-Cold War world voice, which never made it into the story. Rewriting history into a scenario where another species – and other nonhuman beings – can be at home on this planet was of crucial importance. I was interested in giving evidence on how alternated states of consciousness arise through sensing and learning from new formations of underwater plants are dimensions that have shaped our history as humans in evolution.

Olavsværn Naval Base burrowed into a 25,000 square metre mountain range. The original function of the navy base was to house the navy submarines and torpedo ships. From a military and strategic point of view, the tunnel has an ideal location. It was built almost at the entrance of the Barents Sea and not far from two oceans: the Arctic and the Atlantic. At the time of the confrontation between the two systems, Olavsværn served as the home port of American submarines – the base is conveniently close to the border with the former Soviet Union. NATO suggested that the Norwegian government could decommission the base as neither of them had a need for it.

NS: Technology negotiates bodily engagements with the atmospheric. In scuba, the deeper you go, the more the mediating gear presses in around your body. On the surface, where everything is as light as air, we tend not to notice that cities are ex-

oskeletons too. Your mermaid swims through technical facilities with only the aid of a wetsuit and a single fin, out into open water. Is she a cyborg, or a symbol of escape from that condition?

ES: The siren is symbol and a counter-myth. She/they is like water in different states of matter, with molecules changing and expanding. She/they is mutilated. She/they is a cyborg, still linked to a human just merged with the fish, submarine, machine, and torpedo. The siren posits possible post-human mythologies.

The military shipyards have specialised in submarines since the Soviet period and World War II staged reenactments that I have visited in Northern Russia were also an inspiration for the research. Technical and socio-political functions of counter-myth, examining its dangers in society. I wanted to counter this militarized place, which still retains the myth of war, with a counter-myth: sea creatures have always been mediators of “nature”.

NS: What is your relationship with the ocean, off-camera?

ES: The ocean is sound. The ocean is transmission. The ocean is cosmic. How to measure the Ocean and its scale? Using my own body to measure the depths of time and space. The ocean like flatland, which is another dimension, maybe 4th or 5th or 6th. The ocean is like space, the unknown, the invisible. To reach it, we need to cross through it, it's the state where time and space wrapping is almost tangible. Like in Maya Deren's films, trying to almost physically impact this dimensional walls in order to reach the other. A thin line above and below water dividing the real and quantum.

Roger Penrose, one of the world's foremost theoretical physicists, is known for his work in mathematical physics, in particular for his contributions to general relativity and cosmology. In his book *Faith, Faith and Fantasy in the New Physics of*

the Universe (2016), Penrose talks about the mermaid representing the magic and mystery of quantum mechanics: you might see her human side and she looks straightforward – or at least as straightforward as the rest of us – but dive below the surface and you'll discover that she partly lives in this strange and mysterious entangled world.

Penrose's Mermaid, from the back cover of Fashion, Faith and Fantasy in the New Physics of the Universe (Princeton University Press: 2016).

NS: Do you prefer still or turbulent water? Do you prefer to see the bottom beneath you, or an abyss? Do you prefer the surface, or enclosure within a liquid volume?

ES: Hunting for a lost and decaying deep time, observing human left scars in the strata is somewhat an obsession of mine, especially after visiting Spitzbergen and seeing the ice melting around me. Earliest life – the single-celled organism. Water. A sizeable quantity of water would have been in the material that formed the Earth. Water molecules would have escaped Earth's gravity more easily when it was less massive during its formation. Liquid water. Solid. H₂O. Evolution. Coming for a single-celled organism and where are we heading to: it's my proposal to the evolution. Water level is rising. We will go back to the water from where we came from.

NS: Liquid, in various states, appears in the frame throughout much of your video work. But to what extent does your practice consciously explore the question of a continuum or flowlinking one film and another? *Sirenomelia* seems to be a montage of geographies and footage otherwise extant in your previous videos – *Twin Oslo* (2016); *Oslo Lens* (2015), and others. Did you always know that such material would, eventually, become scenes for this film?

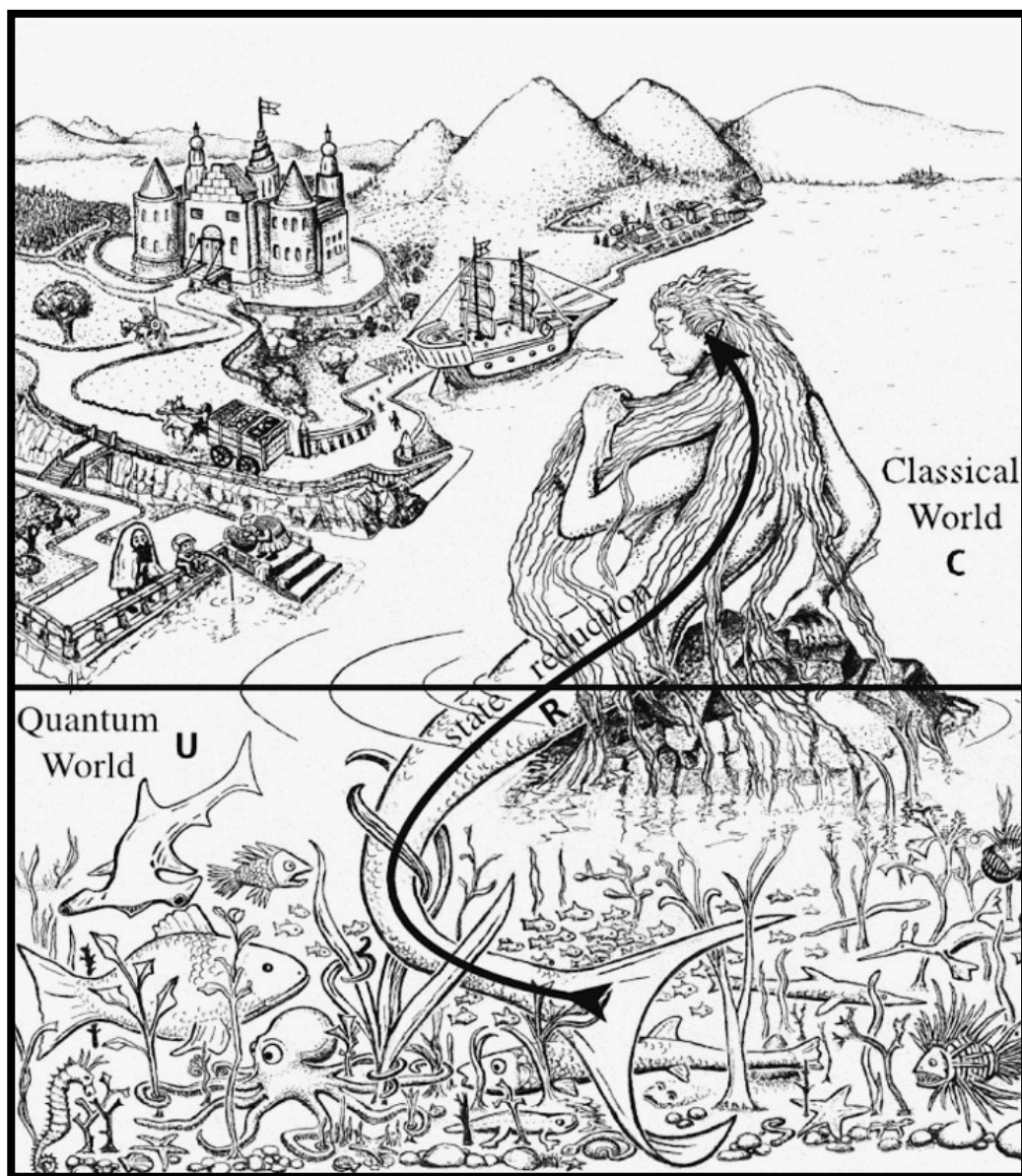
ES: Liquid operational images. Liquid states of matter. A liquid is a nearly incompressible fluid

that conforms to the shape of its container. How do we perceive the invisible? With remote sensing? Through geology, archeology, astronomy, observing the invisible deep sea basin, they are all like Jules Verne's journeys into the unknown geological deep time scales. Looking underwater to the Ocean Basin from the perspective of future alien archeology. All underwater material is shot in the actual navy base. It's the other way round: the footage from other films appeared from this shooting material. Yes, its continuum merges together and adds to one another. In the series of my films, I try to have the vision from a future perspective observing man-made places that become monuments: submarine bases, particle accelerators, neutrino observatories, mining sites.

NS: Must viewers be able to decode *Sirenomelia* in the manner of those cryptographers who once staffed the radar base at Spitsbergen – cracking some kind of coded message? Or, rather, should they encode the film with their own meaning?

ES: I was always fascinated how we always need a specific reference point outside as a reference in order to understand ourselves. We listen to the quasar – a quasi-stellar object – in order to understand better the Earth's rotation, movement of the tectonic plates and ourselves. There are also audio-coded messages (that can be read differently) in the film, which are two types of binary files: in the first part we hear white noise slowed down more 100 times, recorded from the quasars at the station in Spitsbergen and in the second part there are Cold War number radios in the background in both. The absence of the Siren's voice transforms into echolocation signals traveling remotely and sensing the unknown sea basin.

Earth observatory. The Norwegian Mapping Authority's geodetic observatory at Ny-Ålesund in Svalbard plays a key role on reference frames and global collaboration on monitoring the planet. Data from the observatory is also important to monitor changes in sea levels arising from climate change.

GIDEONSSON/LONDRÉ

Gideonsson/Londré är en konstnärduo som verkar för att hitta en gemensam kropp att producera kunskap och erfarenhet genom. Verken tar sig ofta uttryck i performance och installationer, där de formerar sig enligt hårt reglerade aktiviteter. De utforskar alternativa temporaliteter och beteendemönster i nya sammansättningar av kroppar och språk. Ett försök att utforma rytmer baserade på ett levnadssätt där yttre omständigheter och omgivande processer tillåts influera förutsättningarna för olika former av mänsklig aktivitet.

Utifrån idén om en våtmarksexistens, befinner sig *Gideonsson/Londré* i en miljö med andra förutsättningar. En tid, där olika lager och objekt har formerat sig i en tillvänjning inför fuktigheten, som letar sig in bland boksidor, i kroppsöppningar och öppnar upp för andra sinnen och språkliga sammansättningar.

Filmen *Monsunbiblioteket* handlar om hur böcker bryts ner av fukt, utifrån ett familjebibliotek i den indiska regnskogen och konservatorsenheten på Kungliga Biblioteket i Stockholm. Verket utforskar hur ett klimat, på ett av världens mest nederbördsrika områden, skapar andra förhållanden när böcker förtvinar, möglar och flyter samman till en annan historieskrivning med lukten som en primär erfarenhet.

Installationen utgår från olika aspekter av bevarande, i vilket fukt hanteras som ett invasivt element. I konservatoriska processer finns en vilja att bromsa tiden, där det våta blir en indikation på nedbrytningens hastighet och en påminnelse om tid. Det torra och kalla, ett slags stillstånd. En bevarandets arkitektur, som upprepade hyllsystem anpassat efter våtmarkstidens basala villkor. Egna mikroklimat av olika lager och inneslutningar för nedbrutna kroppar och minnen.

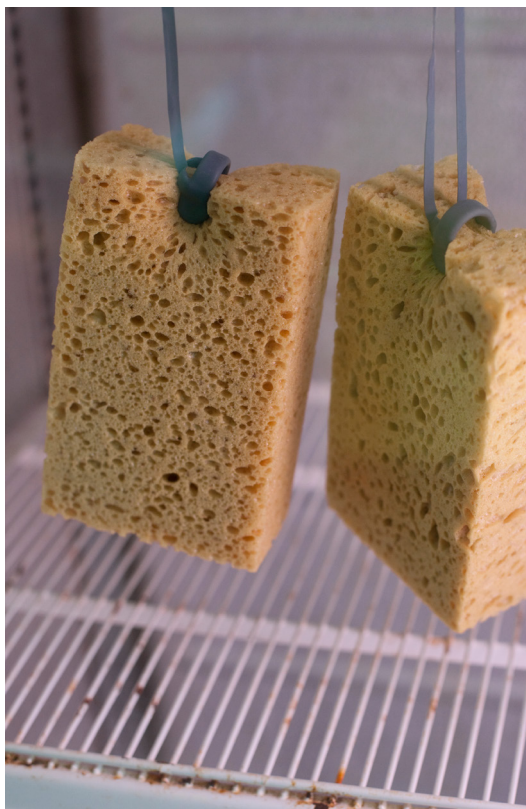

GIDEONSSON/LONDRE are an artistic duo who work to find a common body through which to produce knowledge and experience. The works often find expression in performance and installations, where they are formed according to strictly regulated activities. They explore alternative temporalities and behavioural patterns in new constellations of bodies and language: an attempt to shape rhythms based on a lifestyle where outer circumstances and surrounding processes are allowed to influence the conditions for different forms of human activity.

Based on the idea of a wetland existence, **Gideonsson/Londré** are situated in an environment with other conditions. A time where different strata and objects have formed themselves to becoming accustomed to moisture, which finds its way into book pages, in bodily apertures and paves the way for other senses and linguistic compounds.

The film *The Monsoon Library* deals with how books are broken down by moisture, based on a family library in the Indian rainforest and the conservation unit of the National Library of Sweden in Stockholm. The work explores how, in an area with perhaps the world's highest precipitation, the climate creates other conditions when books deteriorate, become mildewed and solidified into another historical narrative with smell as a primary experience.

The installation is based on different aspects of conservation, where moisture is treated as an invasive element. In conservation processes there is a will to slow down time, where the wet becomes an indicator of the speed of decomposition and a reminder of time. The dry and cold, a kind of moratorium. A conservation or architecture, as repeated shelving systems are adapted to the fundamental conditions of the age of wetlands. Separate microclimates of various strata and enclosures for decomposed bodies and memories.

HEIKKI WILLAMO

Heikki Willamo är konstnär, naturfotograf och författare och bor i Karislojo i Finland. Han har på egen hand och i samarbete med andra publicerat tjugo fotografböcker och hans verk ställs ofta ut internationellt. Vidare skriver **Willamo** och illustrerar för tidskrifter och håller föreläsningar där han presenterar resultatet av sin forskning inom fotografi.

De verk som visas på Havremagasinet länskonsthall skildrar djur som nyligen har gjort Finlands landskap och skogar till sitt hem. Människan har haft sin hand med i spelet, precis som på andra kontinenter. I ekonomiskt syfte, i hobbysyfte, genom internationell handel och globalt resande, men även på grund av klimatförändringar, har oräkneliga arter förts, flyttats eller tvingats till ekosystem där de

inte hör hemma, allt under de senaste 500 åren. I dessa miljöer saknar nya arter ofta naturliga fiender och frodas medan de på samma gång driver lokala arter till utrotning. **Heikki Willamos** fotografier skildrar dessa mycket oroande förändringar med suddiga och otydliga bilder som symboliserar hur svårt det är att få grepp om dessa små förändringarna i lokala ekosystem som alla ”importerade” arter innebär. Vidare ger verken ett nytt perspektiv på människans förändringar av miljön i Skandinavien.

Heikki om sitt arbete: ”Jag arbetar främst i mitt hemområde och är särskilt intresserad av livet och atmosfären i gamla skogar. Jag är fascinerad av relationen och sambandet mellan människan och djuren – idag och förr i tiden.”

HEIKKI WILLAMO is an artist, nature photographer and author living in Karjalohja, Finland. He has published – alone and in co-operation with others – twenty photography-books, his work is frequently exhibited internationally. Furthermore, *Willamo* writes and illustrates for journals and he reads lectures where he presents the result of his photographic research.

The works exhibited at Havremagasinet depict animals that just recently made the landscapes and forests of Finnland their new home. Humans had their stake in that like they do on other continents. For economic opportunities, for hobbies, through international trade and global travel but also due to a changing climate, countless species have been brought, moved or pushed into ecosys-

tems where they were not at home, all within the last 500 years. In these environments, new species often lack natural predators and thrive while, at the same time, driving local species towards extinction. *Heikki Willamo's* photographs depict these highly concerning changes in blurry and faint images that symbolize the difficulty to grasp the subtle changes to local ecosystems through any 'imported' species. Furthermore, the works provide a new a perspective to the manmade changes of the environment in Scandinavia.

Heikki about his own practice: "I mostly work in my home area, and I am particularly interested in the life and atmosphere in old forests. I am fascinated by the relation and connections between man and animals – now and in the days gone by."

ANDERS SUNNA

Klimatet är vår omgivning och vår omgivning är Jorden. Människan kör utvecklingens race med ögonbindel och utan stoppknapp.

Människan har kommit längre och längre ifrån naturen och glömt bort att vi tillhör naturen.

Det man har orsakat följs alltid av en svans av konsekvenser som man måste bemöta.

Man vill istället bemästra naturen och skörda dess rikedomar till varje pris i allt snabbare takt.

I rikedomens skugga glömmar man att tänka steget längre, skatterna bländar vår syn framåt så vi inget ser, tills naturen inget vill dig längre ge.

ANDERS SUNNA The climate is our surroundings and our surroundings are the Earth. The human races evolution with a blindfold and without a stop button.

Humanity has come further and further from nature, and forgotten that we belong to nature.

That which has been caused is always followed by a chain of consequences that must be dealt with.

Humanity instead wants to conquer nature and gather its fruits at any price at an increasing rate.

Here in the shadow of wealth, people forget to think one step beyond, the treasures dazzle our gaze ahead so that we see nothing, until nature no longer wants to give.

KJETIL BERGE & JASON HAVNERAAS

Det finns en spänning mellan vision och sanning: självbedrägeri för självbevarelse är en mänsklig drift som förekommer inom religion, konst, social interaktion och politiska samtal.

Högtravande uppfattningar om universums skala görs tilltalande av våra egna nervösa ryckningar. När vi ombeds posera med föremål och idéer tror vi att vi kommer att uppträda på ett visst sätt, men nej, vi går vår egen väg. Vi ser saker på ett annat sätt.

Jason Havneraas och **Kjetil Berge** har ofta arbetat tillsammans sedan 2013. I sina videor använder konstnärerna sig själva och sina bekanta, ofta i överdådiga miljöer. De suddar ut gränsen mellan digital och analog teknik och sammanlänkar sina respektive typer av trosbaserad uppfostran med sina vardagsliv.

Konstnärerna har ett innovativt tillvägagångssätt för att kombinera sina olika arbeten till ett gemensamt verk, som ingen av dem hade kunnat skapa på egen hand. Allt började med att de sjöng duetter av populära sånger, som valts med ett patos och en kärlek till de egenheter som uppstår när man översätter engelska till nynorsk. Två språk, två nationaliteter och två generationer täcks och blandas. Resultaten av denna förening hanteras på ett ärligt och högtidligt sätt. Bilden av en gudstjänstledare som sätter på sig söndagskostymen och växlar om från sitt livliga vardagsjag till en person med diskutabelt förtroendeingivande auktoritet är inspirerande och tydlig. En delad kärlek för det naturligt pampiga, som traditionellt sett krävs för att separera vardagslivet från det upphöjda, ställs på ända. ”Varför inte både och, på samma gång?” Frågar **Berge** och **Havneraas**.

Den centrala sammansmältningen av konstnärernas installation för den här utställningen är *Assembly*. Genom att kombinera videorna *This One or That One But Never Both (Storm)*, 2014 och *Assembly*, 2016, svarar konstnärerna på Bodens strategiska militära his-

toria med en egen strategisk kampanj. Den kontrollerade stelheden i videoregin ställs mot känslor och tal om klimatet.

Havneraas ore-rar om de romantiska irrvägarna i en misslyckad kärleksaffär (vem försöker han övertyga?). Medan **Berge**, som rabblar de dagliga händelserna i sin avlidne polisfaders kalender, svarar med vardagliga beskrivningar av vädret, att kaffe dracks och att turer gjordes med en viss person i en motorbåt.

Bakom konstnärernas projicerade diptyk som återspeglar varandra visar en annan projektion hur de rör sig över ett dunkelt grönområde, uniformerade och i arbete som om de lydde order, för att skapa en struktur av oklar, praktisk nytta.

I *KJ Krone (fan)* 2018, sitter **Berge** och **Havneraas** i stel frihet och drömmer kanske om ett nöjesfält som pendlar mellan skör inre åskådning och vild otvungenhet. Pendlar gör också videon *Mercedes (Gordon 'Moog' Barry)* 2018. En övergiven bil i blåsten och regnet sörjer sin ägares avfärd och blir ett förmänskligt föremål när människan har försvunnit.

Med konstnärernas enskilda bidrag till utställningen knyts de olika trådarna i deras videoalster samman

av vädret. **Havneraas** fotografiska diptyk, *Mahuadanr/Kleivan* 2016/2017 försöker skymma solen både i Lofoten och i nordöstra Indien. Solen både ger liv och förstör liv, och segern över den, som visas här, kan bara innebära världens slut. **Berges** skulpturer av den sociala barometern, å andra sidan, håller koll på överdådet i ett samtida klimat av fruktan.

Genom att presentera ovan nämnda verk försöker **Jason Havneraas** och **Kjetil Berge** för-mänskliga nutidens angelägna frågor om klimat-förändringar och ge en glidning tillbaka mot extremism och intolerans både inom den politiska högern och vänstern. Dessa positioner intas och hålls med ökande krigisk vildsinhet, men människan kommer aldrig att sluta prata om vädret.

Havneraas och **Berges** tidigare samarbets-utställningar omfattar *Dear Day*, Podium, Oslo 2016, *NAVIDAD* på Telemark Kunstsenter, Skien 2015 och *Behold Silvery Cosmic Spheres of Light* på Atelier Nord, Oslo, 2018, liksom flera framträdanden och gruppställningar.

Jason Havneraas är konstnär med bas i Oslo. Hans arbete omfattar video, fotografi, film och installation och har ofta skildrat de spirituella eller ideolo-

giska övertygelser som ynglar av sig i levande system och de effekter sådana system har på individer och grupper. **Havneraas** har medverkat i utställningar såsom *The Young Lions*, på Preus nationalmuseum för fotografi, *Horten och Paradox* 2017. *Positions in Norwegian Video Art*, 1980–2010, på Nationalmuseet för samtidskonst, Oslo 2013. Hans filer har visats på Kunsternes Hus i Oslo och kommer under 2020 att visas på Centre Pompidou i Paris.

Kjetil Berge är konstnär, baserad i London och Vestvågøy, Lofoten. Berge arbetar med många olika typer av media, såsom installation, video, performance och skulptur. Han är intresserad av konstens samband med övertygelse och tro och hur den närsynta vardagen avslöjar avlägsna mysterierna i kosmos.

Berges verk omfattar ofta spontan interaktion mellan människor sedda genom ett filter av humor och empati. Hans senaste utställningar omfattar *The Weather in Russia is Fine*, Siegfried Contemporary, London 2018 och *SUPERDEEP BOREHOLE*, NoPlace, Oslo 2016.

KJETIL BERGE & JASON HAVNERAAS

A tension exists between vision and truth: self-deception for self-preservation is a human inclination present in religion, art, social interaction and political discourse.

Pompous notions of the scale of the universe are made palatable by our own nervous tics. When asked to pose with objects and ideas, we think we will behave a certain way, but no; we go our own way. We see things differently.

Jason Havneraas and **Kjetil Berge** have been frequent collaborators since 2013. In their videos, the artists use themselves and acquaintan-

ces, often in elaborate settings, blurring boundaries between digital and analogue technologies, and connecting their respective faith based upbringings with their everyday lives.

The artists have taken an intuitive approach to blending their respective practices into a shared one, which neither could manifest alone. This started with singing duets of popular songs, chosen with pathos and a love of the idiosyncrasies of translating English into New Norwegian. Two languages, two nationalities and two generations are spanned and blended. The results of this union are addressed with earnest solemnity. The figure of the lay preacher, putting on their Sunday costume and swit-

ching from their animated everyday self to a figure of questionably plausible authority, is an inspiration and foil. A shared love of the innate pomp and circumstance traditionally required to separate the everyday from the sublime, is upended. 'Why not both, all the time?' **Berge** and **Havneraas** ask.

The central amalgamation of the artist's installation for this exhibition is *Assembly*. Combining the videos, *This One or That One But Never Both* (Storm), 2014, and *Assembly*, 2016, the artists respond to the strategic military history of Boden with a strategic campaign of their own. The controlled stiffness of the video's art direction is contrasted with emotion and talk of the climate. **Havneraas** pontificates the romantic ramblings of a failed love affair (who is he trying to convince?). While **Berge**, reciting the daily entries of his late policeman father's almanac, responds with mundane descriptions of the weather, that coffee was drunk and that trips were taken with a certain individual on a motorboat. Behind the projected diptych of the artists reflecting each other, another projection shows them moving within a murky green space, uniformed and working as if they are under orders, assembling a structure of unclear practical, use.

In *KJ Krone (fan)* 2018, **Berge** and **Havneraas** sit in rigid liberty, perhaps dreaming of a fairground that wavers between fragile introspection and wild abandon. Wavering too is the video, *Mercedes* (Gordon 'Moog' Barry) 2018. An abandoned car in the wind and rain, singing a lament for its occupant's departure, is an object humanized by the departure of humans.

With the artist's individual contributions to the exhibition, the various strands of their video works are tied together by the weather. **Havneraas'** photographic diptych, *Mahuadanr/Kleivan* 2016/2017 attempts to obscure the sun in the Lofoten islands, and northeast India. The sun is both a giver and destroyer of life, and a victory over it, as seen here, can only mean the end of the world. **Berge's** social barometer sculptures on the other hand, keep measure of exuberance in a contemporary climate of fear.

With presenting the above works, **Jason Havneraas** and **Kjetil Berge** attempt to humanise the pressing issues of our day, of climate change and a drift back to extremism and intolerance on both the political right and left. These positions are taken and held with increasingly warlike ferocity, but people will never stop talking about the weather.

Havneraas and **Berge's** previous collaborative exhibitions include *Dear Day*, Podium, Oslo 2016, *NAVIDAD* at Telemark Kunstsenter, Skien 2015 and *Behold Silvery Cosmic Spheres of Light at Atelier Nord*, Oslo, in 2018, as well as numerous performances and group show contributions.

Jason Havneraas is an artist based in Oslo. His work spans video, photography, film and installation and has often dealt with the spiritual or ideological beliefs that spawn systems for living, and the effects these systems have on individuals and groups. **Havneraas** has taken part in exhibitions including *The Young Lions*, at The Preus National Museum for Photography, *Horten*; and *Paradox* in 2017. *Positions in Norwegian Video Art*, 1980 – 2010, at the National Museum for Contemporary Art, Oslo 2013. His films have been shown at Kunstnerenes hus, Oslo, and in 2020 at Centre Pompidou, Paris.

Kjetil Berge is an artist based in London and Vestvågøy, Lofoten. **Berge** works across a wide range of media including installation, video, performance and sculpture. He is interested in arts connection to conviction and belief and how the nearsighted everyday reveals the distant mysteries of the cosmos.

His work often includes spontaneous interactions between people seen through a filter of humor and empathy. Recent exhibitions include *The Weather in Russia is Fine*, Siegfried Contemporary, London 2018; and *SUPER-DEEP BOREHOLE*, NoPlace, Oslo 2016.

HANNA LJUNGH

I am mountain, to measure impermanence är en obruten filmtagning som skildrar mätningarna på Kebnekaise ur det mänskliga realtidsperspektivet. Kameran är placerad på nordtoppen med blicken riktad mot den undansmältande sydliga glaciärtoppen där geologen Gunhild Rosqvist och hennes assistent utför 2015 års mätningar. Vi följer på avstånd forskarnas arbete då de insamlar prover och gör mätningar. De synliga förändringar vi ser i naturen är de stora molnbankarna som likt pågående metamorfoser passerar runt bergstoppen under den nära 6 timmar långa tagningen.

Sedan 1902 har mätningar gjorts av Kebnekaises södra topp, Sveriges högsta punkt. 113 års forskning har försett geologer med informa-

tion som visar på en tydlig tendens. Berget krymper. Kebnekaises nordliga topp består av sten och kommer troligen, om det mönster mätningarna visar på, snart vara den högsta av de två.

Till filmen har **Ljungh** skapat en ljudbild som bygger på en inläsning konstnären gjort av hela mätserien av Kebnekaises sydtopp. Ljudet är sedan nedtransponerat till att bli 6 timmar långt och motsvarar så filmens längd och kvar är extremt lågfrekventa basljud eller vibrationer. Hon har konstruerat en seismograf, det mätinstrument som används för att mäta rörelser i marken, och har skapat ett ljudlandskap där hon möter den kropp som hon upplever att berget utgör med ljudet från sin egen kropp. Hennes

röst blir den seismografiska kurvan som uppmäter de lätta jordskalv som kommer inifrån berget samtidigt som de är bärare av en specifik vetenskaplig information.

Samtidigt som dokumentationen av 2015 års mätningar av Kebnekaises sydspets pågår undersöker **Ljungh** den vänsterrande norra bergstoppen. Hon gör avgjutningar av de högst belägna stenarna på nordtoppen, fotograferar skuggorna och ytorna av stenarna. Hon fotograferar glaciären och de mikroorganismer av liv som den rymmer. Alger som är inkapslade som gröna och röda hinner i isen. En slags årsringar ur vilka mätbara avtryck från historien finns bevarade.

Här närmar sig **Ljungh** de delarna som är centrala i hennes utforskande i konsten.

Hon arbetar återkommande med skulpturer som i form och utseende liknar borrhälskärnor. En slags provtagning ur det tankegods runt vilket hon rör sig. Hennes skulpturer liknar tidskapslar, fysiska objekt av tid som har passerat.

Ljungh använder begreppet antropocen som ett nyckelord för förståelse av verken. Den påverkan som människan har haft på jorden sedan industrialiseringen kan betecknas som ett geologiskt paradigmskifte. Förändringarna har lett oss in i en så radikalt förändrad klimategen som den kommer behöva benämnas som en egen sådan.

Ljungh utforskar berget och jordskorpan, som om hon undersöker varaktigheten i det som vårt mänskliga ordnade samhällsliv vilar på och de skikt som är grunden för detta. **Ljungh** har tidigare reflekterat över och fotograferat en serie bilder av vad som ser ut att vara skikt ur berggrunden där spår av mänsklig påverkan gör sig gäl-

lande. Även de material hon återkommande använder sig av, olika plaster, gips och betong vittnar om hennes intresse för det moderna samhället, dess historia och utbredning.

I projektet *I am mountain, to measure impermanence* utför **Ljungh** en slags konstnärlig grundforskning. Hon lånar metoder, verktyg och instrument från vetenskapen och leker med förskjutningar mellan dessa. Hon lyckas i sitt nya verk att kommunicera en förståelse av det obönhörliga skeende som just nu pågår på ett sätt som sträcker sig bortom det språkliga.

HANNA LJUNGH *I am mountain, to measure impermanence* is a film in a single take that depicts measurements on Kebnekaise mountain in a real-time, human perspective. The camera is placed on the North Summit looking towards the melting glacial South Summit, where geologist Gunhild Rosqvist and her assistant are carrying out the 2015 measurements. We follow from a distance the scientists' work, where they are collecting samples and making measurements. The visible changes we see in nature are the large cloud banks which like ongoing metamorphoses pass round the summit during the almost six-hour take.

Measurements have been made since 1902 on the South Summit of Kebnekaise, the highest point in Sweden. Research over 113 years has provided geologists with information that shows a clear tendency. The mountain is shrinking. The North Summit of Kebnekaise consists of stone, and if the pattern indicated by measurements continues, it will probably soon be the higher of the two summits. For the film, **Ljungh** has created an audio image from a recording the artist made of the entire series of measurements of Kebnekaise's South Summit. The sound was then transposed into six hours, corresponding to the duration of the film, and what remains are extremely low frequency sounds or vibrations. She has constructed a seismograph, a measuring instrument used to gauge ground movements, and has created an audio landscape where she encounters the body she perceives the mountain to be with sounds from her own body. Her voice becomes the seismographic curve that measures the faint earth tremors that come from inside the mountain, at the same time as they are bearers of specific scientific information.

At the same time as documentation of the 2015 measurements of the South Summit is ongoing, **Ljungh** examines the awaiting North Summit. She makes casts of the highest situated stones on the North Summit, photographs the shadows

and surfaces of the stones. She photographs the glacier and the microorganisms of life which it holds; algae which are encapsulated as green and red film in the ice – a kind of year rings from which measurable footprints from history are preserved.

Here, **Ljungh** approaches the elements that are central to her exploration through art.

She repeatedly works with sculptures, which in design and appearance resemble drill cores – a sort of sampling of the body of thought around which she revolves. Her sculptures resemble time capsules, embodiments of time that has passed.

Ljungh uses the term Anthropocene as a key-word for understanding of the works. The impact that mankind has had on the Earth since industrialisation can be termed a geological paradigm shift. The changes have led us into a climate epoch so radically changed that it will need to be named as such.

Ljungh explores the mountain and the earth's crust, as if she is investigating the duration of that which our human ordered societal life is based on, and the layers which form its foundation. **Ljungh** has previously reflected on and photographed a series of images of what seem to be bedrock strata, where traces of human influence are detectable. Even the materials she repeatedly makes use of, different plastics, plaster and concrete, bear witness to her interest in modern society, its history and its dissemination.

In the project *I am mountain, to measure impermanence*, **Ljungh** carries out a kind of basic artistic research. She borrows methods, tools and instruments from science and plays with dislocations between them. In her new work, she succeeds in communicating an understanding of the inexorable process that is going on right now in a way that reaches beyond the linguistic.

BIGERT & BERGSTRÖM

Den 1 augusti 1861 publicerade den brittiska tidningen the Times världens första väderprognos. Dess upphovsman, amiral Robert Fitzroy, hade i flera år klagat över förlusten av människoliv till havs på grund av stormar. Telegrafnätverket hade just börjat spridas över landet och Fitzroy övertygade militären att ge honom finansiering till att sammanställa väderinformation från ett antal platser längs den brittiska kusten. De utgjorde grunden till de prognoser och stormvarningar som han snart började utfärda.

Sedan dess har meteorologernas verktyg förfinats och prognoserna har finslipats till ett fantastiskt fint nätverk som kartlägger de komplexa vädersystemen på vår planet. Met Office i London, som grundades i kölvattnen av Fitzroys prognoser, har idag en av världens mest kraftfulla väderdatorer. Precis som Oraklet i Delfi svarar den på frågor om vårt framtida klimat och nyligen förutspådde den en 10 år lång regnig period i Storbritannien. Konstnärer gör också prognoser. Men de är betydligt trubbigare och mer intuitiva. Världen är mångfacetterad och konstnärens roll i att tolka dess reflektioner är omfattande. Det finns lika många prognoser som det finns konstnärer, men det finns något som många av dem har gemensamt – de försöker allihop förkroppsliga det osynliga. Konst handlar ofta om att översätta denna enorma datamängd till något som vi kan ta till oss fysiskt, något som vi kan sätta fingret på och bli berörda av.

Sedan början på 1990-talet har **Mats Bigert** och **Lars Bergström** varit intresserade av extrema väderfenomen och klimatrelaterade frågor. Vädret och människans påverkan på klimatet, inte minst vår önskan om att påverka det, är återkommande teman i deras verk. Deras arbete sker ofta i skärningspunkten där människa, natur och vetenskap möts. Med en konceptuell vinkling betonar de vikten av konstnärlig kreativitet som ett sätt att förklara komplexa relationer. De inledde sitt kreativa samarbete 1986 och

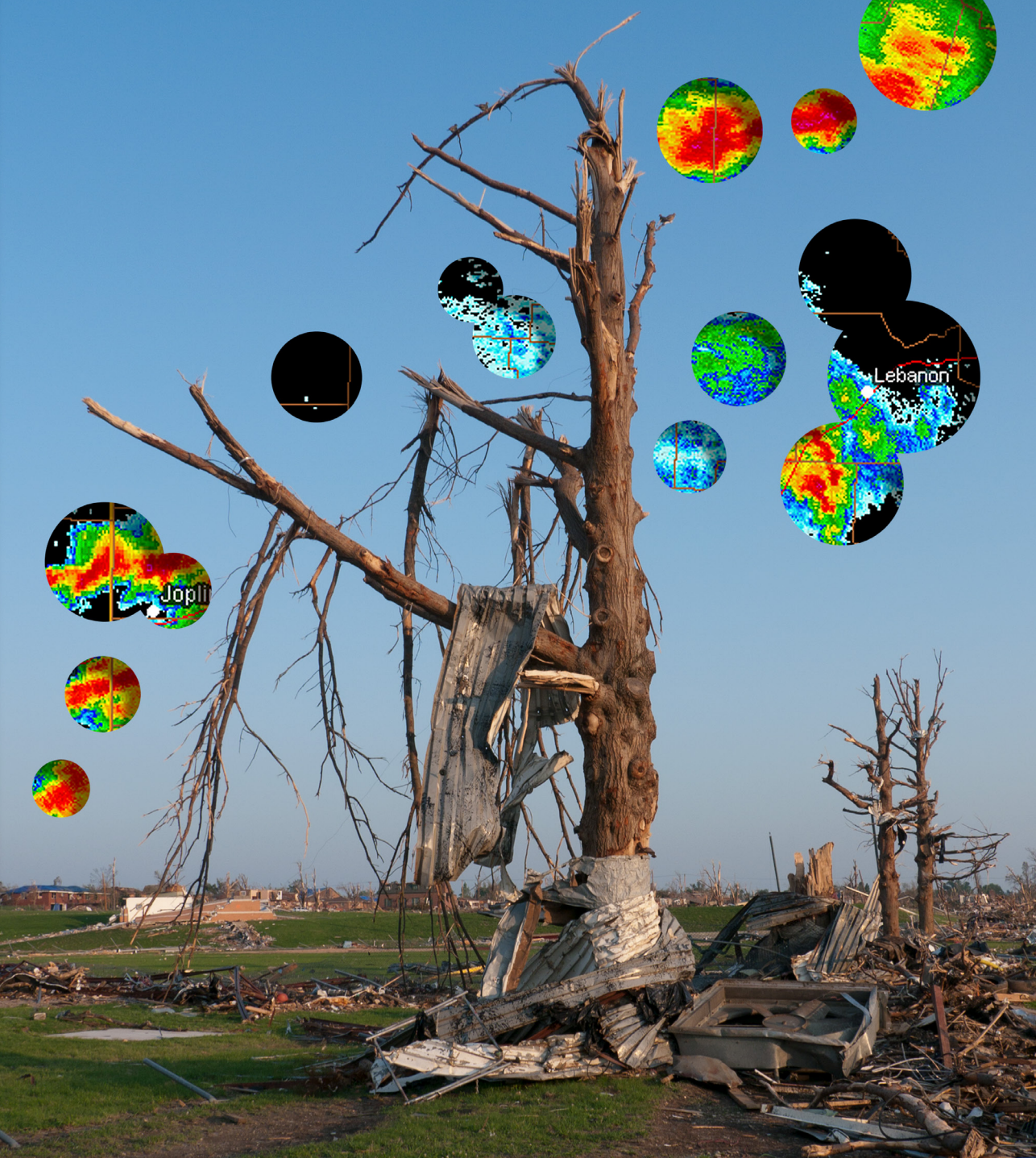
har sedan dess blivit internationellt erkända för en lång rad konstprojekt, med allt från storskaliga skulpturer och installationer till performanceverk och film. Duon är känd för att analysera aktuella samhälls- och miljöfrågor och använder ofta humor som ett verktyg.

Med en konstnärligt kreativ infallsvinkel och en konceptuell utgångspunkt har de lyckats med att visualisera viktiga samband mellan klimatet och människans påverkan. I utställningen *Change/Förändring* vill de problematisera hur vetenskap och teknik har försökt att kontrollera vädret och skapa artificiella klimat. Vädret påverkar oss hela tiden, både fysiskt och psykiskt och det har genom sin oförutsägbarhet också påverkat historien.

Med kreativt nytänkande och genomträngande humor pekar de på klimatets drastiska förändringar som vår tids viktigaste fråga, som slutligen är det som avgör människans överlevnad och jorden som en hållbar planet för allt levande.

Utställningen presenterar flera verk som kommer från vad som kan kallas geotekniska projekt – försök att på konstgjord väg påverka klimatet och vädret. I de här omfattande konstprojekten arbetar **Bigert & Bergström** med effekterna av global uppvärmning och studerar klimatrelaterade frågor ut ett historiskt, vetenskapligt och socialt perspektiv. De lämnar ateljén under forskningsresor och aktioner i ett utvidgat offentligt rum, till exempel i *The Weather War*, där de försöker avvärja en tornado i USA med en maskin uppfunnen av en rysk forskare med flera.

I sitt verk med namnet *Rescue Blanket for Kebnekaise* lade duon en 500 kvadratmeter stor gyllene räddningsfilt över toppen på Kebnekaise, Sveriges högsta berg. Det imponerande åtagandet var en kommentar till det globala ekosystemets enorma skala. Under sommaren 2018 hade glaciären som utgör Kebnekaises sydtopp smått

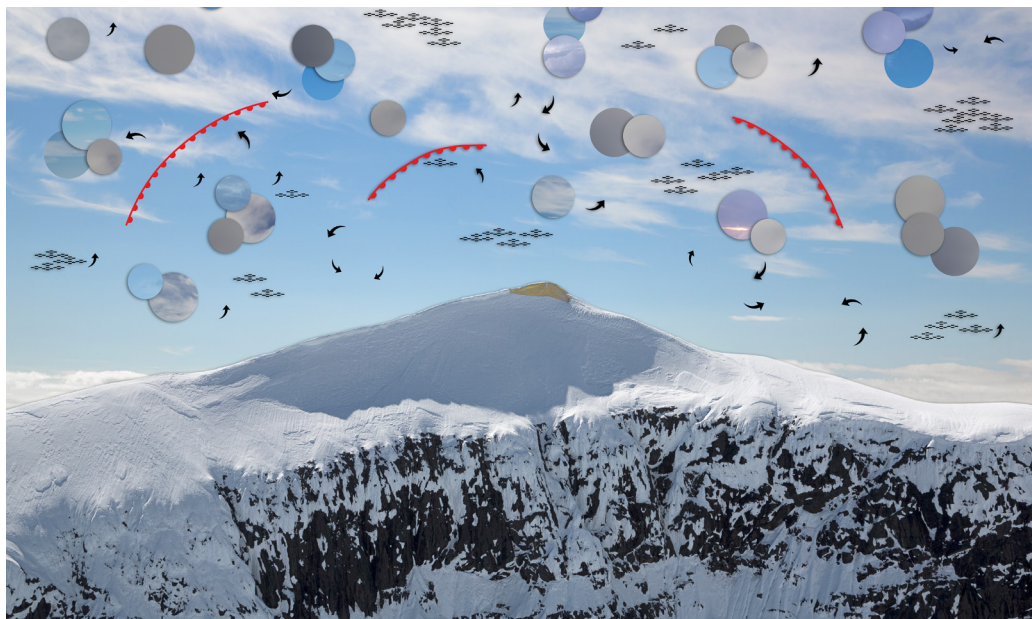

så mycket att sydtoppen hade ersatts som Sveriges högsta punkt av bergets nordtopp.

Under första världskriget uppmuntrades både fysiker och meteorologer att experimentera och skapa nya metoder för att vinna på slagfältet och fick hjälp med finansiering av militären. De arméer som var bäst utrustade och som kunde förutspå vädret skulle ha en enorm fördel. Historien är full av exempel där vädret har spelat en avgörande roll i militära konflikter. Serien *The Weather – a Synoptic Battlefield* omfattar fem skulpturer som föreställer meteorologiska symboler (isobarer, kall- och varmfronter, vindpilar, trianglar för hagel, etc.), där var och en av dem skapar rumsliga väderkartor för specifika historiska datum. Dessa skulpturala väderkartor förkroppsligar historiska vändpunkter, bland annat hur Napoleons attackerande styrkor dränerades av den ryska vintern 1812. Genom att inspireras av minimalisternas kodifiering av abstrakta fenomen (såsom Walter de Marias Broken Kilometer) höjs de meteorologiska symbolerna upp till fina konstverk. Men den smickrande och reflekterande metallen bär också på dramatiska berättelser, som i skulpturen *Kamikaze*; när Kubla Khans styrkor planerade att invadera Japan år 1218 förstörde en våldsam tyfon den mongoliska armaden. Japa-

nerna gav tyfonen namnet Kamikaze – den gudomliga vinden. På utställningen består detta verk av en serie cirkulära isobarer som hålls samman av vindpilar som tillsammans visar upp en tyfons inre anatomi.

Serien med tre laboratorieställ fokuserar på människans experimenterande för att lösa klimatproblematiken. Labbstället *Established but Incomplete* handlar om förändringar och tidsperspektiv. Människans uppfattning om tid, tanke och död är oöverblickbar. Jorden är bestående men ändras ständigt, med eller utan människans inblandning. Kommer människan i sin tur att förvandlas eller blir dagens människor bara en förångad tidsdroppe i universums historia och framtid. I labbstället *Stationary* har vädersymbolerna låsts i ett läge av ständigt regn. Regnrocken är inte bara ett skydd utan även ett redskap för att kommunicera med vädret. Termometern är omvandlad till ett provrör med en ny livsmiljö utan kontroll. Experimentet fortsätter i ett kretslopp av teser och hypoteser. I labbstället *The Party is Over* verkar experimentet ha övergivits och forskarna flytt. Söndervittrade vädersymboler och skrupna ballonger vittnar om firandet av tidigare inbillade forskningsframsteg.

BIGERT & BERGSTRÖM

On 1 August 1861, the British newspaper the Times published the world's first weather forecast. Its originator, Admiral Robert Fitzroy, had been complaining for years over the loss of human life at sea caused by storms. Telegraph networks had just begun spreading across the land, and Fitzroy convinced the military to give him funds to compile weather data from a number of locations along the British coast. They formed the basis of the forecasts and storm warnings he soon began issuing.

Since then, meteorologists' tools have been refined and forecasts have been honed to an ever more fine-tuned network mapping the complex weather systems of our planet. The Met Office in London, which was founded in the wake of Fitzroy's forecasts, has one of the world's most powerful weather computers today. Like the Oracle at Delphi, it answers questions about our future climate, and recently it predicted a 10-year rainy period in the UK. Artists also make forecasts. But they are significantly more blunt and intuitive. The world is multifaceted, and the role of the artist in interpreting its reflections is extensive. There are as many forecasts as there are artists, but there's one thing that many of them have in common – they are all trying to embody the invisible. Art is often about translating this enormous amount of data into something that can be physically grasped, something we can put our finger on and be touched by.

Since the early 1990s, **Mats Bigert** and **Lars Bergström** have been interested in extreme weather phenomena and climate-related issues. The weather and human impact on the climate, not least the desire to influence it, are recurring themes of their oeuvre. Their work often exists at the intersection of man, nature and science. With a conceptual turn, they highlight the importance of artistic creativity as a means to explain complex relationships. They first began their creative partnership in 1986 and have since become internationally recognized for a wide range of art projects ranging from large-scale sculptures and installations to performance and film.

The duo is known to analyze current societal and environmental issues, often using humor as a tool.

With an artistically creative approach and a conceptual starting point, they succeed in visualizing important connections between climate and human influence. In the present exhibition they want to problematize how science and technology have sought to control the weather and to create artificial climates. The weather constantly affects us, both physically and mentally and it has influenced history through its unpredictability.

With creative new thinking and penetrating humor they point to the climate's drastic changes as the most important issue of our time, ultimately determining human survival and the earth as a sustainable planet for all living things.

The exhibition presents several works that originate in what could be called geoengineering projects – attempts to artificially influence climate and weather. In these extensive art projects, **Bigert & Bergström** deal with the effects of global warming and study climate-related issues from a historical, scientific and social perspective. They leave the studio for research trips and art actions in an expanded public sphere, for example in *The Weather War*, where they try to divert a tornado in the United States with a machine invented by a Russian scientist among others.

In their work entitled *Rescue Blanket for Kebnekaise* the duo put a 500 square meter golden space blanket on the top of Kebnekaise, Sweden's highest peak. The impressive undertaking comments on the sheer scale of our global ecosystem. By the summer of 2018, the glacier that marks Kebnekaise's southern peak had melted so much that it had been replaced as Sweden's highest point by the northern peak.

World War I had encouraged both physicists and meteorologist to experiment and create new methods for winning on the battlefield, aided by money from the military. The armies that were best equipped and that could predict the weather would have an enormous advantage. History is full of examples of the

weather playing a decisive part in military conflicts. The series *The Weather – a Synoptic Battlefield* comprises five sculptures depicting meteorological symbols (isobars, cold and warm fronts, wind barbs, triangles for hail, etc.), each of them forming spatial weather maps for specific historic dates. These sculptural weather maps show incarnate historical turning points, amongst other examples, how Napoleon's attacking forces were severely depleted by the Russian winter in 1812. Inspired by the minimalists' codification of abstract phenomena (such as Walter de Maria's *Broken Kilometer*) the meteorological symbols are elevated into highly polished artworks. But the flattering and reflecting metal also carries dramatic narratives like in the sculpture *Kamikaze*: when Kubla Khan's forces were planning to invade Japan in 1218 but a violent typhoon destroyed the Mongol armada. The Japanese gave the typhoon the name *Kamikaze* – the divine wind. In the exhibition, this work consists of a series of circular iso-

bars that are held together by wind barbs that together indicate a typhoon's inner anatomy.

The assembly of three laboratory racks focuses on mankind's experiments to solve the problem of climate changes. *Established but Incomplete* is about changes and time perspectives. Human's perception of time, mind and death is indefinite. Earth is established but changes continually with or without the involvement of humans. Is mankind going to transform or will today's humans become a vaporized drop of time in universe's history and future. In *Stationary* the weather symbols have been locked in a state of perpetual rain. The raincoat is not only protection but also a means to communicate with the weather. The thermometer has turned into a test tube containing a new habitat without control. The experiment continues in a cycle of thesis and hypothesis. In *The Party is Over* the experiment seem to have been abandoned and the scientists have fled. Withered weather symbols and deflated balloons bear witness of the celebration of earlier recognized scientific progress.